

41790

Николай Николаевич

Александр  
Иванович







К 84 05 (-1478)  
К 84

Обязательнз,

К

*Ниқолай Исмуқов*

# Астивсе илмелӧх

ҶЫРНИСЕН ПУХХИ

ТАВАТТАМӢШ ТОМ

кф

*Шупашқар*

2006

ҚИТ 2006

УДК 821.512.111  
ББК 84(2Рос=Чув)6-5  
И 85

# Астивсе илмелӧх

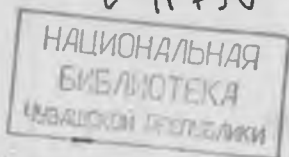
СЫРНИСЕН ПУХХИ

ТАВАТӦМӦШ ТОМ

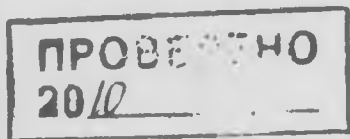
«Астивсе илмелӧх» кӧнекене, тӧпрен илсен, тӧрлӧ сӧлсенче сӧрнӧ таватӧеркесене пухса хатӧрленӧ. Унта сӧнӧрен сӧрнӧ хайлавсемпе пӧрлех малтанхи висӧ тома кӧнӧ хӧшпӧр шухӧшсем те тӧл пулашсӧ.

Чаваш халӧхӧн ас-хакӧл сӧпсӧнче Анаспа Тухӧс (Анӧс – шухӧш, Тухӧс – укерчӧк) сиплешнӧ туприсем те сахал мар. Вӧсене суйласа хальхи поэзи шайне сӧтересси – пирӧн тивӧсӧмӧр.

ч-41790



© Исмуков Н., 2006





## ПАТШАЛАХ ПРЕМИНЕ ПАНӦ МАЙ КАЛАМА ХАТӦРЛЕСЕ ХУНӦ СӦМАХ

СӦва тӦтӦшрах савӦнӦслӦ вӦхӦтра вулаӦӦсӦ. ЭпӦ ва-  
ра Ӧна ытларах Ӧшчик ыраӦнта мар чухне вулатӦп,  
чунӦмри «тӦнче тунсӦхне» сирмешкӦн ӦыратӦп. ТепӦр  
чух пӦрер йӦрке ӦнӦслӦ сӦвӦ ӦыратӦн та, шӦрӦх кун ӦӦл  
шывне сыпкӦм-сыпкӦм Ӧссе илнӦ пек, лӦштах пулатӦн,  
лӦпланатӦн. ТӦрӦсмарлӦхпа элек-мелек умӦнче те хӦвна  
вӦйлӦрах туятӦн вара. ӦакӦнта мар-и поӦзин тӦп  
тӦллевӦ?! Эккей, — чун-чӦрене ыратгарса тасатса сип-  
лемелли эмел иккен вӦл поӦзи тени. МӦтью Арнолд  
«мир спасет поӦзия» тенӦччӦ пулас. ТӦнчене ӦӦлаймасан  
та, мана вӦл халиччен ӦӦлса пычӦ-ха. АкӦ паян та вӦл  
мана, чӦркуӦленме, пӦхӦнма, йӦпӦлтатма пӦлменскере,  
Ӧак хисеплӦ ыраӦна илсе ӦитерчӦ.

ПоӦзи — кирек мӦнле влаӦӦн та пӦрпеклӦх,  
пӦрпухӦшлавлӦх политикипе килӦшмесӦр хӦвна хӦв уп-  
раса хӦвармалли шанчӦклӦ меслет. Ытти Ӧынсем пек  
шухӦшласа, Ӧырса, вӦсен пурнӦӦсӦпе пурӦнса ирттерӦн-и  
пӦр хутчен ӦсӦ панӦ ӦмӦрне...

СӦвӦӦӦн, паллах, халах чӦлхине лайӦх пӦлмелле.  
Тен, унран кӦшт маларах та пымалла. Кая юлса пырсан,  
иртнӦ ӦмӦрте тӦрса юлӦн, ытлашши мала кайсан, Ӧухал-  
са кайӦн. Пур япалан та виӦи пур-Ӧке. ИлӦр-ха,  
сӦмахран, «Тилли юррисене». Шелепи ун евӦрлӦ хай-



лавсене халăхăн куллен-кунхи (обыденный) чѣлхипе ғырнă. Хусанкай вара, селемсѣ хаклă чула якатса илемлетнѣ пек, кѣмѣл кăшăл ғыне ырнастарнă, чăн-чăн поэзи шайне сѣкленѣ. Эхер те Митга Ваҫлейѣ «Каттис Мишши юррисене» йѣркелесе пѣр ҫавра кăшăл ғыне ырнастарнă пулсан, эфир паян «Анатъен ахахне» вуласа саванаттамăрчѣ. Шел, пăхăнманлăх ҫулѣпе ҫўресе, Митган ҫак ѳсе вѣҫлеме вăхăчѣ юлмарѣ пулас... ыурса пăрахнă, анчах кѣлтене кѣреймен ыраш, улăм сех. Шухăшăма вѣҫлесе ҫавна калам. Хусанкайăн «Тилли юррисене» ҫитекен ҫаврăм чăваш историйенче текех пулмѣ те. Тепѣр тесен, «Рафаэлăн «Мадонни» иккѣ пулма пултарать-и тѣнчере!

Пирѣн аслă постăмăрсенчен вѣренмелли нумай. Анчах пѣр япаланах темиҫе хут калани ҫынна ватăлтарать. Кашнин хайѣн ҫулѣ пулмалла. Каялла ҫулта та пѣр-пѣр илемлѣ ҫаврăм куҫ тѣлне пултăр. Юлашки вăхăтра поэзи философи еннелле туртăннине палăртрамăр эфир. Тѣнче ѳс-хакăлѣн юхăмне хирѣҫ каяймăн. Анчах кашни халăхăн хайне евѣр философийѣ, ѳна поэзи ҫунаттисем ғыне лартса тўпене сѣклесси — пирѣн тивѣҫмѣр. Вай ҫитнѣ таран. Ун пек савăсенче шухăшѣ те, туйăмѣ те виҫеллѣ пулмалла. Картран тухсан, поэзии пѣтет. Ёста вѣсен шайлаштарăвѣ? Писменѣ — поэт чунѣ.

Философилле поэзине аталанма Чăваш ҫѣршывѣ анăҫлă ҫѣре, Анăҫпа Тухăҫ культурин чиккине ырнаҫ-



нă. Анăç — шухăш, Тухăç — ўкерчѣк. Анăç — уйрăмлăх, Тухăç — пѣрлешўлѣх. Ман шутпа, вѣсен пахалăхѣсене сиплештерсе каласа пама рубай капашѣ шăпах та вырнасуллă пек туйăнать. Ку меслетпе чăваш сăвăçисем усă курман мар. Рубай — сăвăрса кăларнă çаврăм шухăш, поэзи картне лартнă чăваш сăмахлăхѣ, халăхăмарăн кăмăл-сипечѣ. Унта, паллах, тѣнче культурин пахалăхѣсене те хѣсѣрлемесѣр усă курмалла. Турри мѣн чухлѣ панă, çавăн чухлѣ пултарулăхпа хайларăм çак «Тăватийркенен». Ырсунансем апа ыра сунса вулаччăр. Кевѣссе-вѣчѣхсе-йўçѣхсе тăракан путнă куçлă сăвăç та вулатăр апа. Урапа шѣкѣлчисем хушшине патак чиксе тăракан çынна та тав тумалла тепѣр чух.

Яш-кѣрѣм пасара каять, эпѣ ѣнтѣ каялла кайма тухнă. Сутмашкăн мулăм çук, илмешкѣн кѣмѣлѣм çук. Пăхса çўренипех тѣлѣнтѣм. Аста вăл, мѣнре вăл пурнăç тупсăмѣ? Элле пирѣн пурнăç, сырла пуçтарнă пек, сылăх пуçтарса çўрени çех-ши? Çак ѣмѣрхи ыйтава явап пама аваллăх алăкне усатăн, несѣлсен кăмăлне, вѣсен хўхлевне хальхи вăхăта илсе ситеретѣн. Вара кѣтмен çѣртен çакна асăрхатăн: эфир халиччен те вѣсен пурнăçланман ѣмѣчѣсемпе, ўпкевѣ-йăнăшѣсемпе пурнатпăр-çке? Çак усал тѣнчене ырахах тума килнѣскерсем, эфир апа çапипех усал хăваратпăр. Атăл хѣрринчи виçкѣтеслѣхе вырнаçнă тѣрме те, пульница та, чиркў те килес ару валли юлать... Çапах та тăхăмсен асѣнче çынна ыра



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелѣх

туня ёспе юласчѣ. Ламран лама сапла пытѣрчѣ. Тен,  
пуняц тупсѣмѣ те саванта сех...

Ыр ту та сынна, ун синчен манса кай эс,  
ыр сын,  
Пѣрах шанчѣкна Атѣла, нимех те ан кѣт эс,  
ыр сын.  
Ытарлѣ ыран-и е тепѣр вун сичѣ султан-и, —  
Пѣрех сан патна таврѣнать вѣл — ёнен эс, —  
ыр сын.

1998 с.



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелѣх

«КАҢХИ АТӂЛ»  
ЯРӂМРАН



Пӧр лаптӧк Ази хӧйӧрӧ. Хӧвалӧх.  
Сӧвекленсе пыран ҫыран ҫине  
Хум хӧвалать чуна хыrsa ҫумалӧх  
Качи-мӧчи пек вӧтӧ чулсене.

Унтан-кунтан килен прожектор евӧр,  
Мӧн шыраса ҫаплах куҫа-куҫа,  
Юрлаҫҫӧ шӧпчӧксем таса та евӧк  
Пайла-пайла ҫак пархӧтлӧ каҫа?

Кунтах йӧмра, тӧрри Альгеш тӧрри пек.  
(Аҫтан сӧмахӧ килчӧ чӧлхене?)  
Мӧлкийӧ, путса вилнӧ хӧр кӧтри пек,  
Шывра юлхавлӧн, лӧнкӧн чӧухенет.

Шӧпа саккунӧн – Соломон сехечӧн  
Калекӧ сулӧнать калле-малле:  
Иртет иккен, иртет тӧнче реххечӧ,  
Апла иртмен инкек те иртмелле.

Ытла кӧске ҫак ӧмӧр – ак! темелӧх  
Ӗлкӧриччен ахаль калаҫура  
Мари енчен тухать те чӧк хӧвелӧ  
Вар ҫаврӧнса анать Карачура.



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелѣх

Кайсах пырать черетлѣн мѣн килнийѣ –  
Нимех те ыйтас сук каян хумран:  
... Те вѣхѣт, те вѣл браконьер киммийѣ  
Тѣрук шуса сѣхалчѣ ман умран?

2005 с.

Пурах иккен хӕвачѣ пыл-сӕран:  
 Сыпса-сыпса парсассӕн ӕстрӕм-ӕстрӕм,  
 Йӕлӕхтарса ситернѣ прозӕран  
 Йӕлтам поэзи тӕнчине эп пусрӕм.

Масар шӕршиллѣ тирексем, иңсе  
 Юлӕрсамах Исмаӕлран та ватӕ  
 Шур Шупашкарӕн пӕр кӕтессинче.  
 Умра халь чун усси хаваллӕ Атӕл.

Хумсем сӕпса кӕларнӕ тунката  
 Пирус туртса кӕштах ларса канма та,  
 Черкке лартма та меллѣ, тупата,  
 Тавсси, тавсси, ытарайми ман Атӕл!

Июнь сӕнче шӕпӕлтетен хумсем  
 Мӕсӕльмансен сӕпай арӕмӕсем пек  
 Ман урана сӕвассѣ, сунӕсем  
 Калла чакассѣ, – ӕрехмет, исянмӕ\*

Асаилӕ пӕр вӕссӕр тӕсӕлать,  
 Малӕмӕтӕм вара кӕске-ске питӕ.

\* Исянмӕ – тутарларан: сывлӕхлӕ пулӕр.



Мӧн вӧҗтерес пӧр уссӧр сӧсӧла –  
Ҷапла пӧрмайлӧ пурӧнни те җитӧ.

Анчах мӧн-ма эс, канӧҗлӧн кашлан  
Пӧртен пӧр пуплекенӧм каҗхи Атӧл,  
Хурах\* шыва пӧрахнӧ перс-княжнан  
Хура куҗсемпе мана пӧхатӧн?..

2005 җ.

\* Степан Разин.



Латинла «profani procul ite  
Huc amoris locus sacer est»  
Чӱвашла ӓна калас килет те, –  
Чӧлхене хитре сӓмах килмест.

Тымарла чулран, йӧеке ураллӓ  
Шурӓ карлӓк сӓмӧне пӧччен  
Иртейсе пыратӓп сур савраллӓ  
«Юрату сӓмсахӧ» умӧнчен.

Ӣлӧкрех, пӧррехинче, сӓплаччӧ:  
Сӓруран сӓӓренӧ пек Христус,  
Хӓйӓр сӓийӧн тӓлӓх йӧр юлатчӧ –  
Сӓылӓх сӓукчӧ, сӓукчӧ савнӓ тус.

Мӓшӓршарӓн сӓӓрени илемлӧ,  
Шӓкӓл-шӓкӓл каласнийӧ те...  
Сӓр ӓсти Сизов тытса илеймӧ  
Сӓак таса, асамлӓ сехете.

Хӧрупраç епле чипер юсаннӓ,  
Шурӓ платье сӓийӧн шур сӓуха...

\* Кайӓрах кунтан, юратма пӧлменнисем, – Ку вырӓн – ӧмӧрлӧх таса.





НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Сив куҫпа ан пӧхӧр, ан ӧмсанӧр,  
ӧмсансан – савни те куҫахать.

ҫакӧнта-мӧн ватӧ Шупашкарӧн  
Ӧмӧр ҫамрӧк вырӧнӧ иккен.  
ҫырулла, кӧске ҫеҫ сӧмахшарӧн  
Карлӧка чӧрет мӧн килекен.

Тӧлпулу та уйрӧлу сӧмахӧ,  
Чӧрене тирен ҫинҫе ҫӧмрен...  
Мӧнле чӧтрӧн, «Юрату сӧмсахӧ»,  
Тата мӧнле чӧтӧн ӧлӧмрен!?

Куҫхарши сӧррисемпе ҫак ырӧ  
Йӧлана тытам кӧна тесе,  
Юратма пӧлменнисем, ан ҫырӧр  
Хусанкай таяннӧ кӧтесе.

2005 ҫ.

Ача пек Атӧл тӧлӧкне кӧрсе  
Сайра хутра ҫӱрен пӧрахутсем  
Пӧсмаҫҫӧ-и каҫхи ӱкерчӧке?...  
Ҫӱрӧҫинех, ара, пӧреххутчен.

Пӧли-пӧлми йӧр-яр сӧрланӧ пек  
Шевлен-шевлен ӱкет те ГӧС ҫути  
Ылтӧнланса-кӧмӧлленсе ҫитет  
Вуткайӧкла Шупашкара ҫити.

Каҫ сӧмлӧхне ҫунат вӧҫпе чӧрсе  
Ман умранах вӧлт турӧ пӧр чарлан.  
Камран хӧрас, кама ман ӧмсанас? –  
Турри мана та вӧлт вӧҫме чарман.

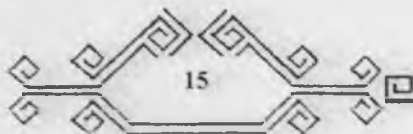
Тӧлек хумсем ҫине ӱпне выртса  
Тӧлек шухӧнӧмсем йӧркен-йӧркен  
Сӧвӧланса тухаҫҫӧ ҫырана, –  
Суйла-суйла сума ҫеҫ ан ӱркен.

Чул тусанне хум ҫӧклесе илет,  
Илет те каялла сулать ӧна.  
Иртнисене, ӧнман кунӧмсене  
Ҫуса илмест вӧл – пӧтратать кӧна.



**Иккен, илемлѣх чунѣмра анчах:  
Ѕак тарават каѣа пѣхмасѣрах  
Аса-илѣ чуна хускатиччен  
Кунтан, тен, каймаллачѣ паѣѣрах...**

2006 г.



Сул юппинче тӑран пӑр юланутӑн  
Кӑнтӑрлапа хӗвел тӑп чарӑнать.  
Вара, кӑштах иккӑленсе илет те,  
Васка-васка анӑсалла анать.

Элле иртсе те кайрӑ-шим хӑрӑлӑх? –  
Тин ӑшӑнса ҫитет-ҫке ҫут Пӑла!  
Элле иртсе те кайрӑ ҫамрӑк вӑхӑт  
Шухӑшӑмран та шухӑ утпала...

Хӗвеллӗ кун ӗмӑрлӑхех пуль теттӑм –  
Ҫук, тӑнӑҫ мар, шанӑҫлӑ мар тӑнче.  
Ҫурта ҫунса пӑтмесӑр сӑннӑ евӑр  
Тӑксӑмлентет, ав, Шетмӑ леш енче.

Кунҫул вӑҫне ҫитсен тин савнӑ мӑшӑр  
«Сана савман эп» тенӑн, анӑра,  
Хӗвел тӑрук, тӑрук анса ларать те  
Хальччен эп пурӑнман пекех вара.

2006 г.

НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелѣх

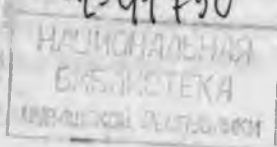
Пѣрѣ хирне пытаннѣ ман ачалѣх,  
Ман ѣмрѣклѣх пытаннѣ улѣха.  
Вѣйи-куллийѣ юлчѣ асѣнмалѣх,  
Вѣй усланки ѣех юлчѣ тѣлѣха.

Саркайѣк, вѣл вѣѣсе ѣста ѣсантѣн,  
Ѧста ѣухалтѣн эс, утмѣлтурат?  
Куѣа уссан та, куѣама хупсан та  
Ман ѣлѣкхи савни умрах тѣрать.

Халь ѣнтѣ ѣук тѣкѣлтураллѣ улѣх,  
Пѣрѣ хирне те пуснѣ талпиѣсен.  
Тавралѣхѣм, епле танлашгаруллѣ  
Сѣамах тупса ѣухатѣвна виѣсем.

Шаланкѣ та вѣѣсе иртмѣст ку яхѣн,  
Чунра темскѣр чѣрне нек чѣрѣнет.  
Шур хѣррипе хѣрса пыран хѣяхѣн  
Ѧѣѣси касса та кѣчѣ чѣрене.

2005 г.



Адам чухнехи виноград авӑнать, явӑнать,  
 Чѣвен сѣкленсе вӑл пӑхать те пӑхать кантӑкран.  
 Кӑтра виноград, каскӑн шухӑшӑма ан хускат –  
 Ахаль те мана сырӑ хут янӑ пуль тамӑкран.

Сѣтелѣм сӑнче сӑнсе мӑйлӑ сӑхе кӑкшӑмра  
 Юна шѣветен Вифлеем юнӑ тӣслӣ шерпет  
 Ташти ѣмӣртен килекен хӑватне, тен, упрать?  
 Сыпса панӑсем мана мар – тӣнчене ўсӣртет.

Пӣр пӣчӣк пахча –

сӣр сӑнчи тӑп-тӑваткӑл сӑтмах.

Чӑпар кайӑксем савӑнассӣ июнь куллипе.  
 Улма сӣнекен сӣлентен сыхланмашкӑн вара  
 Пилеш те эп лартнӑ унта чӑвашсен йӑлипе.

Епле ытарми сӑтсӑнталӑк, епле ыгарми!  
 Пурне те, хура чечеке те савассӑм килет.  
 Хура сивӣтне сиччӣлле явласа, Ытарпи,  
 Пӣр пек рифмӑпа тӣлесесе хӑварассӑм килет.

Писсесе сӑтекен виноград пек чарусӑр куссем,  
 Ан сӑнӑр мана, сӑрласа ан ўкерӣр мана –  
 Халь тин ѣнтӣ эпӣ кӣреймӣп ўкерчӣксене,  
 Халь тин тӣнчере эп – пӑхса тӑраканӣ кӑна.

2005 с.



ВĂХĂТ ВИТЁМЁ





НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Сар хурӧнлӧх сӧмӧпеле пур  
хырлӧх та,  
Сар савӧнӧс сӧмӧпеле пур хурлӧх та.  
Эс вӧсене астивеймен пулсассӧн,  
Йӧлтах эп куртӧм пурнӧсра теме тӧхта.





НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелѣх

Эп Вăхăта шурă пѣлѣт тесе ѳненеттѣм,  
Пуѣ тăрринчен шуса иртѣ те кайѣ тееттѣм.  
Ах, Шурă пѣлѣтѣм — Шур кăвакарчăн вѣсевѣ —  
Шух пуѣма шуратса иртрѣн те иртрѣн вѣсе-вѣс.





НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелѣх

Мѣн хавѣрт иртет ѡакѣ ѡут тѣнчере? —  
калѣрсамѣр мана.

Яр ѡиѡем ѡиѡет те ѡкет хурамаллѣ хура вѣрмане.  
Анчах ѡиѡемрен ѡичѣ хут иртгерет ѡамрѣк вѣхѣт:  
Эй, аллѣрисем, камах сиссе юлчѣ ѣна, —  
калѣрсамѣр мана.



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелѣх

Ан ыйт ытлашии —  
кивсен парас сук Пихампар,\*  
Анчах та хāvна тивѣссен  
вāхātна та ан пар.  
Сак сук тѣнчере мѣн пурри  
пѣтѣмпех-мѣн виçеллѣ:  
Мѣн чухлѣ кун панā пире,  
çавāн чуль пурāнар.

---

\* Чāвашсен аслā турри



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Шурӓ сӱслӧ кӓлкан хирӧпе  
вӧстерсе иртрӧ тейӧн хасар —  
Иртсе кайнӓ кунсем  
халӧ ӧнтӧ тусанлӓ, саланнӓ пасар.  
Вӓрӓм-вӓрӓм йӧрке,  
рифмӓсем аякра-аякра.  
Ирӧк, ирӧк! Халь тин, ватӓлсан,  
эсӧ маншӓн таварсӓр пасар.



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Ҷирёммеш ёмёр!

Ана эн ёшеннӧ пуль теттём, —

Ҷул вёсёнче те, сук, сук! —

ывӧнман урхамах.

Тёпсёр сьрма умёнче вӧл

тӧпах чарӧнать те —

Кёмёл сьлхи йӧванать

сӧлнӧ саран пек, лапах.



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелѣх

Иртіѣ кун шѣтѣка, сѣр тѣпне,  
сылѣх евѣр тѣртет те тѣртет,  
Пуласси, и тѣван, те вѣл тур аллинче,  
те чѣнах та, пирте...  
Ак сѣпла ѣмѣтпе асилу хушшинче  
хѣсѣнсе пурѣнатпѣр,  
Ак сѣпла ѣмѣтпе асилу хушшинче  
пирѣн цурнѣс иртет.



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Мӧнле ҫитӧнӱ? —  
                    шӧхӧрса иртсе кайрӧ ку ҫул.  
Тата тепӧр ҫул  
                    уйӧх пек калса юлчӧ кун-ҫул.  
Виҫесӧр, чӧрмавсӧр,  
                    чарусӧр юхан аслӧ Вӧхӧт,  
Сана Турӧсем те  
                    тытса чараймаҫсӧ ку чух.



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелѣх

Каялла тавалла ҫаврӑнса пӑхрӑм та  
пурнӑҫа,  
Пурӑнман та пекех пурӑнса пӗтерен  
пурнӑҫа.  
Мӗн курни, мӗн пулни,  
савӑнни, хурланни —  
Пӗтӗмпех пӗр самант асаилӗ черккине  
вырнаҫать.





НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Ача пек таса ирхине те  
                                    тӓп-тӓр кӓнтӓрла та  
Мӓн-ма чӓрече каррипе  
                                    хевеле хупӓрлатӓр?  
Элле ӓнланмастӓр? — тӓван пӓтенӓ  
                                    виӓ кунтан таптаса пытарсассӓн,  
Шуйттан тӓнчинче — сӓмлӓхре  
                                    сӓм яланлӓх юлатӓр.





НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелѣх

Савӑн,

сывлӑх ҫӑл пек тапса тӑнӑ чухне,

Савӑн,

савнӑ тусу сана савнӑ чухне.

Пӗр тумлам сывлӑм пек эрехне те ёҫеймӗн

Пуҫ вёҫне

яӑнса вилӗм анӑ чухне.



Мӧн вӧл сан пурнӧсу?  
— кӧлчечекӧ кӧна.  
Кӧлчечекӧ те мар,  
ун тусанӧ кӧна.  
Ал тупанӧ синчен  
сил вӧрет те ӧна  
Пирӧnten хӧварать  
сӧр тусанӧ кӧна.



Паянхи

кун җути килес җук  
ахрам евӧр — ыран.

Паянхи

туйӧма рифмӧлаймӧп  
сӧвва эп — ыран.

Савӧн, савӧк поэт,

ыраӧ кур паянхи кунпала —

Вӧхӧт

Тур аллинче:

те килет, те килмест вӧл — ыран.



Эпир ҫак тѣнчене хитрелетмешкѣн килнѣ,  
Эпир ҫак тѣнчене ыралатмашкѣн килнѣ,  
Анчах тѣнчи кулать пиртен, кулать:  
Эпир кайсан та вѣл ҫаплах юлать.





НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Пиртен килмест иккен ҫут уйӑх туласси,  
Пиртен килмест иккен ҫут уйӑх чакасси –  
Апла ҫак тӑнчене мӑскершӑн килнӗ эпӑр,  
Пиртен килмест пулсан тӑнче улшӑнасси.



**НИКОЛАЙ ИСМУКОВ**  
**Астивсе илмелӧх**

**Пӧр җалтӧр җутӧлать – җын җуралсан,  
Кусне хупать җын – вӧл талса ансан.  
Ман җалтӧрӧм җӧл тӧперех юлинчӧ,  
Эп Арапуҗ җӧрне кӧрсе ыртсан.**



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелѣх

Џуралнӓ эпѣ Арапуҫѣнче,  
Сӓвви-юрри те Арапуҫ ҫинчен.  
Апла мѣскершѣн канлѣх тупмалла ман  
Џырма-ҫатраллӓ Шупашкар енче?..





НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Вилме эп выртсассӧн,  
мӧскершӧн йӧретӧр пит ӧсӧклесе?  
Элле шутласа: ӧр ӧине  
ку ик ӧмӧрлӧх килнӧ тесе.  
Тултар куркуна,  
чӧклев йӧркипе тӧппипе ӧссе пар савӧнса:  
Ӧын вилӧмӧпе  
ун асапӧ те пӧттӧр тесе.



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Тин ҫеҫ-ха ҫурхи чечексем  
чашкӑрса ешеретчӑҫ,  
Тин ҫеҫ-ха юратнӑ хӑрсем  
юрататпӑр, тетчӑҫ.  
... Июнь шуса иртрӑ  
сӑрланӑ кусуй айӑпе,  
Аюк! — ҫич ҫулхи юр сӑри  
сӗврелет майӑпен.

НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Ҷапла,  
    Ҷуралнӧ кун мухтаҫӧ  
                    тем чухлех:  
Епле талантлӧ эп! Хамран та  
                    Ҷӱлерех!  
Ҷак вӧхӧт килетех юлашкинчен,  
                    туссемӧр,  
Ҷак вӧхӧт килетех  
    — эс тупӧкра чухне.

НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Синкерлӧ кунра  
пӧр самант та пӧр ҫул пек иртет,  
Сенкерлӧ кунра  
пӧр ҫулталӧк пӧр кун пек иртет.  
Тултар алтӧрна,  
ӧҫсе пар чӧнӧрт-чӧпӧрт сӧпайлӧн –  
Апла та капла та –  
мӧн тӧвӧпӧр? – пурнӧҫ иртет.

Ан курнӑслан ытлашши  
ѣмӑр йӑтемӗп тесе,  
Чап та хисеп вилӗмрен  
пурпӗр хӑтарӑҫ тесе —  
Аслӑ хӗвел ҫаврӑнать те  
манӑҫ тусанӗ ҫӗклет,  
Чаплӑ-и, ҫук-и — пурне те  
нӑрӗ ҫӗрпе тикӗслет.



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Ҷисе Ҷитсен анмасть-мӧн пӧр тура́м та,  
ЕҶсе Ҷитсен анмасть-мӧн пӧр тумла́м та.  
Пӧр кун та кирлӧ мар иккен мехел Ҷитсен, —  
Ҷавна э́п асатте куҶ хупна́ чух а́нланта́м.



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелёх

Элле пуянланать эп суралсан тёнче?  
Элле сука тухать эп пулмасан тёнче?  
Суралтӓмӓр пулсан, апла пурнарх-ха, тусӓм,  
Суклӓхпала та пурлӓх хӓттинче.



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

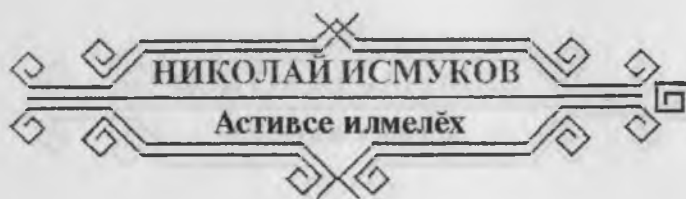
Чӧре сурӧлмаллах\* кам хуйӧх тӧссе курнӧ,  
Чӧре сурӧлмаллах\*\* телей кам тӧссе куриӧ,  
Тултарӧр черккӧре тулли кӧна –  
Сурри кӧна иртмен апла вӧл пирӧн пурнӧс.

---

\* Чечеке лармалла

\*\* Сурӧлса каймалла





Ёнер кӑна тӑван-пӗтен сӳретчӗ масарта,  
Паян вара нумайӑшӗ – мӗн тӑвӑн? – масарта.  
Хурчка мӗлкийӗ пек вӑлт шуса иртрӗ ёмӗр:  
Аса-илӳ купи анчах ыртать халь масарта.





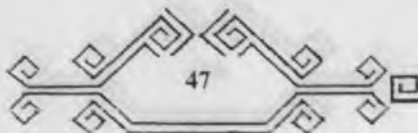
НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Мӧншӧн эсӧ урӧх ҫын пулмарӧн? –  
Тесе ыйтӧс ватлӧхӧм килсен.  
Мӧншӧн эсӧ хӧвӧн пек юлмарӧн? –  
Тесе ыйтӧ Турӧ эп вилсен.



Вăхăтпа вылясѣ тейѣн  
сўс пăйвѣ туртмалла:  
Вилнисем ѓна туртасѣ  
кунѣн-сѣрѣн каялла,  
Чѣррисем ѓна туртасѣ  
кунѣн-сѣрѣн малалла.  
Вырăнтах тăрать-ске Вăхăт!  
Савăн пек шутламалла.



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Пустарӑнсан ман «Хӑрӑхмӑш куна»,  
Тулли тултар га пӑрӑм куркуна  
Тур кӑтесне лартах.

Ҫын салансассӑн,  
Пӑчченҫӑ уйӑх асӑнӑ мана.



Вунҗиччёмёш җул.

Ав, таҗта, вӑтӑр җиччёмёш җул.

Җак икӧ пӑнча

җыхӑнтарнӑ тӑп-тӑрӧ пӧр җул.

Элле эпӧ савнӑ та кӧтнӧ

тӑван перестройка

Хыҗне пытанса җывхарать

виҗӧ пуҗ «Перес Тройка?»\*

---

\* «Халӑх тӑшманӧсен» шӑпине татса пама, персе вӧлерме виҗӧ җын кирлӧ пулнӑ: обкомӑн 1-мӧш секретарӧ, прокурор тата НКВД начальникӧ



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Сӓвӓ садне кӧнӧ чух

эпӧ пит шухӓ ачаччӧ,

Шухӓш сурхи сӓлпеле

ман пусӓмра вылянатчӧ,

...Пат талса анчӧ улма

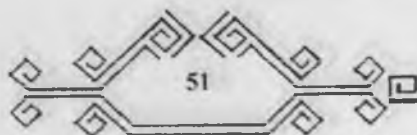
сӧр чӓмӓрне чӧтретсе.

Шухӓшӓм – йывӓр улма.

Тусӓм, элле кӧр сывхарчӧ?



Пёр шутласан, пурнӧсра темӧн те лекрӧ пире,  
Суклӧхпала юнашар сӧвӧс хисепӧ пире.  
Ӹнтӧ кусран пӧхтарать чӧнлӧх хӧватлӧ тӧре пек –  
Курнӧсланса пурӧнма вӧхӧт юлмарӧ пире.



Сӧтелӧм майпен пушансан,  
кӧр сывлӧх пӧтсен,  
Аманнӧ хуркайӧк чӧппи пек  
эп юлтӧм пӧччен.  
Спасибо\*, поэзи! Мана эсӧ ӧсӧ  
пӧрахмарӧн, сугмарӧн –  
Санпа калаӧатӧп,  
санпа йӧпанатӧп – пӧччен.

\* Спасибо – спаси, бог; Турӧ, ӧӧлсам.





НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелэх

Ҫурхи уса ҫил-ши чухет  
  ҫухе чурече чентерне?  
Е вӑл тунсахрах асилу  
  хумепе хумханать?  
Кама кетмелли халӗ тин...  
  Савнин шур пушмакӗн йерне  
Ҫут уйӑх анчах  
  кукленсе чуптумашкӑн анать.



Пыл та пит йӱсӧ иккен  
пысӓккӓн, ытлӓн сыпсан,  
Турӓх та пыл пек иккен  
пӑчӑккӑн, еккӑн сыпсан.  
И эс, мӓнтарӓн чӓваш!  
Пур япала виӑине те  
Перекетре эс куран,  
перекетре пурнӓӑ сан.





НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Эсӧ, тирпейлӧх, пуян  
сын кил-сӱртне мӧн таран  
Уйӧх пек, сӱтӧ хӧвел пек  
илемлетен катаран.  
Сын умӧнче сын пекех  
эп те пурнасшӧн, мӧнтарӧн...  
Ах эс, тирпейлӧх!  
Чӧвашӧн чухӧнлӧхне пытаран.



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Итлӧр мана, салтака,  
тӧнлӧр, вылявлӧ яш-кӧрӧм,  
Эс те итле,  
сӧйшкӧран кармашакан пӧчӧкскерӧм:  
Туслӧх тени вӧл хитре  
сар җӧнтерсе пынӧ чух,  
Җар арканать те –  
тухать сутӧнчӧк, йӧксӧк эшкерӧ.



Чап та хисеп, эп сире  
йыхӧрмаӧп пит хистесех,  
Кӧрӧр пӧрте паянах,  
кӧрӧр те ларӧр тесе.  
Хӧшӧ пиртен кӧлмӧсрех – эп-и, эсир-и? –  
ыйтатаӧп  
Пурпӧр хапха умӧнчен  
ан кайӧрсамӧр тесе.



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ  
Астивсе илмелѣх

Эп – Исмаэль юнѣнчен килекен  
тавѣру йѣлине тытакан,  
Вѣй ҫитерсе, шѣл ҫыртса  
тытаймарѣм ун чух аллѣма ятаган \*.  
Тавѣртѣм пурпѣр сана  
тавѣртѣм, пуҫ касакан, –  
Ман савѣшу сѣввисем  
канѣҫ памаҫҫѣ сана!

---

\* Кѣске те кукѣр кинжал.

НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелѣх

Кирлех-ши, тӑван,  
паллӑ сӑвӑс пулма Чӑвашра?  
Пулас текенсен,  
«Мухтав ачисен» сӑввисем йӑвашрах.  
Ухсай шайӑнче эс  
трагеди сырма пултарсассӑн,  
Кам ситӗ вара  
Арапуҫ сӑвӑҫне Чӑвашра!





НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелѣх

Сăвăç чапне хапсăнан  
        самрăк сахал-им халькаçсăн!  
Пурте, тѣк татнăн, васкаçсѣ,  
        пурте «шур сăвă» сыраçсѣ.  
Эй, тур сырлах!  
        Çав сынсен пѣчѣк пенке-ачисем  
Суккăр, чăлах суралсан,  
        чул-чунĕсем ыратмаçсѣ.



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелѣх

Шунашкартан инсех те мар  
                                ман пѣчѣк суртѣм пур,  
Курницаран пѣхса усен  
                                шур виноградѣм пур.  
Сук! пушѣ мар ман суртѣм, эп  
                                Карачурта пулсан та –  
Унта ман сарѣ кайѣк пек  
                                пѣр саврѣм юррѣм пур.



Сӓмаха каличчен пӓрчӓн-пӓрчӓн сӓвас,  
Сӓмаха чунпала пӓр виҫеллӓ тӓвас.  
Пӓр сӓмах ураран ӓкерет, вилӓмрен хӓтарать,  
тет, теприйӓ.  
Эс ҫакна мӓн тума уямастӓн, чӓваш?!



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелэх

Хёвелёмёр! Тёнче варри, чёре варри,  
Хёвелёмёр,  
Яланләхскер, ёмёрләхскер тесе сана  
ёнентёмёр.  
Суна-сунах сүнениккен,  
Хёвелёмёр-Анне,  
Сүнсе пырушан ашарах эс,  
сутарах, Анне...



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Алран ямарӓн пурнаӑ йӧвенне,  
Ак сулӓнтӓн майле ӑер ӑул енне.  
Ах, салтӓнса ӓкейнӧ сурпану пек  
Чӓтса ирттернӧ кунӑсулу, анне.

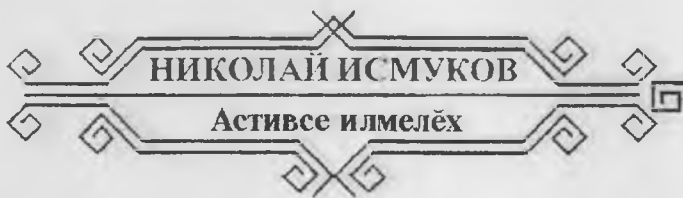




НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Чуна сунтарса эпӧ татӧп Хӧвел умӧнчи  
парӧма,  
Уте сӧр туса эпӧ татӧп тӧпрам умӧнчи  
парӧма,  
Светтуй пек ӧсанӧп сак сӧт тӧнчерен эп,  
анчах та  
Нихсан та татаймӧп, нихсан та Анне умӧнчи  
парӧма.



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Мӧн хушса калам ҫӧнни  
мухтаса сана, Анне,  
Халиччен пӧр сӧвӧҫ та  
каласа паманнине?  
Пирӧн ҫылӧхӧмӧра  
каҫарма пултарнӧран  
Эс, Аннеҫӧм, тӧнчере  
Турӧпа пӧртан тӧран.





НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

**Хӧш чух Аннем тӧлӧкӧме килет,  
Иртни ҫине куҫ ывӧтса илет:  
«Пурнан иккен-ха, ывӧлӧм, пӧрмайлӧ,  
Ман ҫулсене ҫитме ман пилӧм»,- тет.**





НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Хӧш чух аннем тӧлӧкӧме килет,  
Иртни ҫине куҫ ывӧтса илет:  
Элле пӧр пӧрнӧҫра пӧр йӧнӧш турӧм?  
«Сана эш ятламашкӧн килтӧм», – тет.





НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Хӧш чух аннем тӧлӧкӧме килет,  
Малашлӧха куҗ ывӧтса илет:  
«Куҗ хупанкисене җӧкле-ха, чӧппӧм,  
Сан хуйӧхна хама эп илӧп», – тет.

НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелѣх

Чечексем чечен, теетпѣр,  
                                џак сѣмах вѣл – тѣрѣсех.  
Хѣр юрри пек юратуллѣ,  
                                савѣк куслѣ – тѣрѣсех.  
Чечекрен те чеченрех-мѣн  
                                џѣр џинче этем тенийѣ:  
Сив кусна пѣхса илсен те  
                                аманать вѣл – тѣрѣсех.



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Этемрен хӧруш чӧрчун вӧл

сук та пулӧ сӧр синче,

Курайманлӧх, кӧвӧсӧлӧх

унӧн сӧткӧн кусӧнче.

Пурӧнма суралнӧ халӧх

хӧвӧртах вилме васкӧть-шим? —

Хӧй историне сӧпла вӧл

вӧслӧ вӧрсӧ хирӧнче.



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ  
Астивсе илмелӧх

Ӗлӧкрен пырать сӧмахӧ —  
пасарта пур ик урмах:  
Сутаканӧ те урмах тет,  
илекенӧ те урмах.  
Вӧсенчен те урмаххийӧ,  
тен, пӧхса сӧурекеннийӧ?..  
Хамӧн пурнӧса илес-тӧк,  
тӧрӧрех те сӧак сӧмах.



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелѣх

Ай, аҗтан хават ситертѣм  
ун чухне эп ун чухлех!  
Паранмарам җеҗ-и, тусам, –  
эп җентертѣм ун чухне!  
Халѣ те эп пӑханмастӑп,  
хӑрамастӑп, пѣлѣрсем,  
Ма тесессѣн, вилѣм йӱнѣ япала вӑл, –  
пѣлѣрсем.



**НИКОЛАЙ ИСМУКОВ**  
**Астивсе илмелѣх**

**Џука юлатчѣ-им эп пулмасан тѣнче?  
Пуян пулатчѣ-им эп пурѣнсан тѣнче?  
Џуралтѣмѣр пулсан апла пурнар-ха, тусѣм,  
Џуклѣхпала та пурлѣх хѣттинче.**







Эп пурӧннӧ чух маншӧн вилӧм пулмасть –  
пӧх та кур,  
Вилсесӧн вара эп туймастӧп ӧна –  
пӧх та кур.  
Апла вилӧмпе тӧл пулмастпӧр эфир  
нихӧҫан та?  
Тавах лӧплантарнӧшӧн ман чунӧма,  
Эпикур\*.

---

\* Эпикур – ӧлӧкхи грек ӧсчахӧ



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ  
Астивсе илмелѣх

Эй тѣлѣк темерѣн:

умри утма ҫулӑм – шур пурҫӑн хӑю,  
Утатӑп, утса тухаймастӑп, –  
ӑҫта Исмаэль савнӑ Мекка?  
Ҫул урлӑ хура эрешмен  
майӑпен каҫса кайрӑ...Аюк!  
Кала-ха, тархасшӑн, тухатмӑш,  
элле вилӑме ку?





НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

«ҶӶЛРИ ҶӶЛТӶРСЕМ»  
ҶАВРӶМРАН



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Ӗненӧр ҫутҫанталӧк саккунне:  
Хӧл вӑҫленмесӧр пулмӧ ҫуркунне.  
Йӧҫси ӧҫсен те тутлӧн калашмашкӧн  
Кӧтсе илетпӧрех уяв кунне.



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Ӽнтӧ тӧр шыв юхать, сив чул юлать...  
Куӧ курнине те каласан юрать...  
Уӧланкӧна чупса тухать те сӧввӧм  
Каллех чун чӧтлӧхне кӧрсе юрлать.



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Эп ҫынлӧх пур-ха теттӧм ҫынсенче,  
Ҫапла ҫырман-и Тур Кӧнекинче!  
Такӧнсанах – мана тапса ӱкерӧҫ,  
ӱксен – тапларӧҫ кӧкӧрӧм ҫинче.





НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелёх

Сынна султан мёскер аташтарать?  
Күлешүрен, ав, килёшү тарать.  
Телей этемсене кёвёстерет те  
Инкек вара ... каллех танлаштарать.

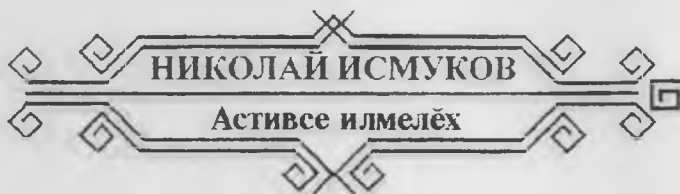




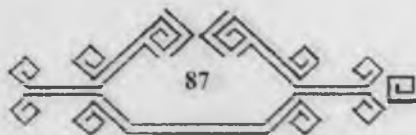
НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Ӗнтӧ хӧвел тухать, хӧвел анать,  
Пӧхса тӧрссӧн, пуӧм ҫаврӧнать.  
Ай-хай, пӧр кун каять, тепри килет,  
Ӗмӧрӧме ката-ката илет.



Ҫак ҫутҫанталӑк ырлӑхне — пехил,  
Вылявлӑ чӑрӑ пурнӑҫа — пехил.  
Пӑр иртнӑ ҫул ҫине тек таврӑнаймӑн —  
Памаллине парсан, илмеллине те ил.





НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Епле вӛсетчӛ кайӧк савӧнса!  
Персе антарчӛс — ӱкрӛ хутланса.  
Шур юр пек шур пӱспе ӧна чӛркерӛм,  
Хура сӛрпе хупларӧм хурланса.



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелѣх

Суранлă чунăмра чуралăх сук,  
Мăнкăмăллă – анчах хёвре чул сук.  
Килѣштерсен, каçарăп тăшмана та,  
Сутăнçака вара каçарас сук.





НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелѣх

Чыслах пурнас тесен – кѣрешмелле,  
Кирлех пулсан, мѣнаҫлѣн вилмелле.  
Эсир мѣн-ма ҫапӑсуран таратӑр? –  
Ик пурнӑҫ пурӑнасшӑн-им, элле?



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

«Телей вӧл – телсе кӧтни кӧна», –  
Тесе каларӧ пӧр ӧсчах мана.  
Мехелӧм ӧитесси нумай юлмарӧ –  
Телейлӧ пултӧм-ши кӧтсе кӧна...





НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелѣх

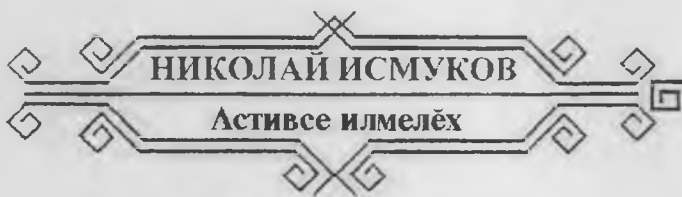
Элле эп, тин суралнӓ ачалла,  
Куратӓп тѣнчене йӓлт кутӓнла?\*

Сук, сук! – ача вӓхӓтѣнчен эп иртнѣ, –  
Тѣнчи, ген, хӓй йӓваннӓ кутӓнла.

---

\* Ача, суралсанах, япаласене кутӓнла курать.

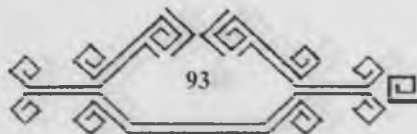




НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелѐх

Пурнăсăмра чăтма çук йывăр чух,  
Тапта-тапта мана пыгарнă чух  
Эп турăш умѐнче чѐркуçленмерѐм –  
Çуллуç умне пырса ўкессѐм çук.





НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Сынран эп сех-ши катӧк, тупата,  
Ман сех-ши ӧраскалӧм катӧк, татӧк? –  
Пӧр хаклӧш янала тупатӧп та  
Ик хаклӧш янала эп сухататӧп.



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ  
Астивсе илмелӧх

Эп айӧпа кӧрсен, сынсем мана  
Хушса, катса тӧрре кӧларӧс, сутӧс.  
Савла сав, хӧй йывӧрӧшне манать  
Писмен тытса тӧран йӧтенӧ сутӧс.

Чӧнмен-ӧке ӧут тӧнче мана ёӧке,  
Ёӧсен те мухмарё ун йывӧр-ӧке.  
Апла та ӧамӧл мар, капла та пурнӧӧ,  
Анчах вӧл, пирён телее, кёске.



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелѣх

Шухайш пулатъ теҫсѣ ашай ҫил,  
Курак пулатъ теҫсѣ вилнѣ ҫын.  
Асаннесемѣр мар-и – курар-ха  
Хевел патне кармашнай курайка.





НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Ан тив, мана кураймансем туллагчӑр,  
Ят-шывӑма пӗтерччӑр таптаса.  
Чӑркӑмӑл пек таса эп – сирӑн ачӑр,  
Ӗмӑтӑмсем те манӑн тап-гаса.



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелѣх

Синкерлѣхе ѧнланѧр самаях  
Ѓна чунпа чѧтса курсассѧн хѧвѧр.  
Ай-хай хуйхи пырать-ске нумая,  
Савѧнѧссем анчах иртессѣ хѧвѧрт.

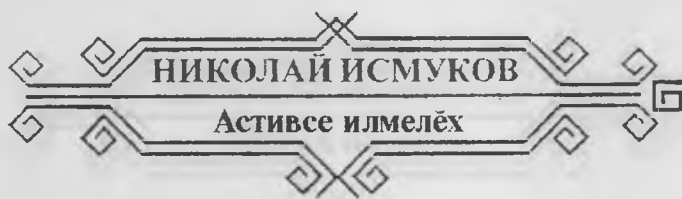


НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Тав куркийӧ хысӧан ӧул курки, –  
Этем пуӧанӧӧен ӧав йӧрки.  
Тав куркине тулли тултарӧам,  
ӧул куркине ӧурри хӧавартӧам.





НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Ҷӧр гуртрӧ – йывӧрлатрӧ утӧма,  
Лав тулчӧ – хистеместӧп утӧма.  
Анчах кунсем мӧн-ма кусаҫсӧ хӧвӧрт? –  
Мана прахсан ҫӧмӧлланать-шим вӧхӧт.





НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Тӧванӧмсем, хитре тӧванӧмсем,  
Эп ӱкнипе пӧтмеҫҫе-ҫке ҫулсем...—  
Тӧварӧннӧ лаша нек чупеҫ-кайеҫ  
Эп пураҫса пӧтереймен ҫулсем.



Ҷавӧранса саланӧе Ҷаварни,  
Юррипеле асанӧе мӧн пӧрни.  
Ак Ҷимӧк те Ҷимӧеӧпе Ҷитейрӧ,  
Анча аҶта, аҶта уяв парни?





НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Сурма сула җитсе сул татрӑм,  
Сур тӧнчене умран сухатрӑм.  
Элле җапла сулран сул катӑп,  
Сут тӧнчене йӑлтах сухатӑп...



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Ӗмӧрне те такӧнмӧп тенӧччӧ,  
Ӗмӧрне те ватӧлмӧп тенӧччӧ.  
Пӧрнӧҫ пулчӧ ҫулӧ – такӧнтӧм,  
Пурнӧҫ йывӧр килчӧ – ватӧлтӧм.



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсс илмелӧх

Хӧвеллӧ кун мӧлкем сӧрет пӧрлех,  
Аста кайса кӧрет вӧл сӧм сӧрле?  
Хисепӧм тепӧр хут хӧвелленсе тухсассӧн,  
Туссем каллех килессӧ-шим элле...



Тӧнче тытакансем, ҫӑр тӑкмисем,  
Миҫе вӑл сирӗн тӑрӑслӑх, миҫе?!  
Те пур, те ҫук ҫав турӑ.. пурпӑр, пурпӑр  
Вӑл ҫех пӑртен пӑр Тӑрӑслӑх, Виҫе.



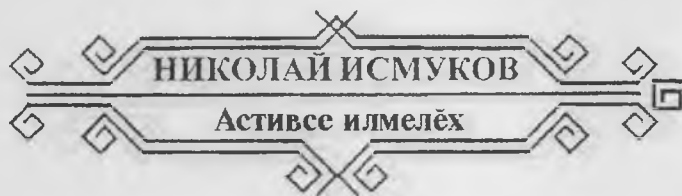


НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Танлантару та шырамастӓп урӓх –  
Пулни-иртни – сулса пӓрахнӓ улӓх.  
Анчах малӓмӓт – кайранхи каю –  
Чуна гирсе ӓкленчӓ симӓс курӓк.






НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Чулран касса кӧларнӧ Нефертити,  
Ытарлӧ та сѣмсѣ куллу унччен  
Этем чунне сѣске пек илӧртетчӧ, –  
Халь ак кулан тӧнче ухмаххинчен.





НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Хуҗасем җапӑҗасӑҗӗ. Ан кай  
Җав вӑрҗа эсӗ урӑх.  
Айӑрсем тапӑҗасӑҗӗ. Ай-хай  
Таптанать ешӗл курӑк.



Вѣсленчѣ пусланă ёсў,  
Поэма тăп-тăп виçере.  
...Телей хыçёпе кѣвѣçў  
Мѣлке пек çўрет.





НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Тӧнчере пӧртен пӧр танлӧх – вилӧм  
Манпа тан тӧвать пурне те ӧлӧм.  
Савӧнас-и ҫакӧншӧн? Анчах  
Ма танлашмалла манпа ачан...



Тем пысакӧш ыйту палли – тӧнче,  
Шикленчӧк тӧлӧнӧ – ун кушӧнче.  
Пӧнчийӧ, тумламран та пӧчӧк атом,  
Талса ансан, пӧтет вара тӧнче.

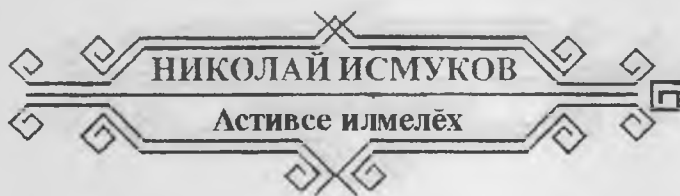




НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелѣх

Икке пайлатъ пурне те шухӑш ман:  
Ами пулсассӑн, пулмаллах ун арӑ.  
Туссем пур чух тупӑнатех тӑшман,  
Тӑшман пулсан... тус пулмасса пултарӑ.



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелѣх

Пѣр пус укѣсам та џук – текех ан мухтѣр,  
Влаџа ларассѣм џук – ан йѣпѣлтатѣр.  
Тѣрѣссипе каларѣм та џакна,  
Туссем те ал памаџѣ халь мана.





НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелѣх

Ҫынна эс ыр тумашкӑн ан васка,  
Усал тума кӑна ан тӑрӑш, теҫсӗ.  
Хӑшсем, чӑнах та, ҫак выртан каскан,  
Усал тумаҫсе, ырӑ та кӱмеҫсӗ.





НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелѣх

Мѣн ҫамӑл тѣнчере, мѣскер ансат? –  
Явап парать пурне те пурнӑҫ хӑй вӑл:  
Ҫын йӑнӑшне асӑрхама ансат,  
Ҫынна канаш пама питех те ҫамӑл.





НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Епле снет ахах пӧрчи куҫа! –  
Пулсан та хӧй йӧп куҫ пек пӧчӧкӧсӧсӧ.  
Сул шучӧне хаклан-и пурнӧҫа? –  
Ана мӧнле пурӧннипе виҫӧсӧсӧ.



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Микротӧнче йӧрки-шим чун-чӧремӧн? –  
Саккунӧсем ун урӧхла пачах:  
Телейӧме сынга пайланӧсемӧн  
Пӧчӧкленмест вӧл – ӧсӧнет анчах.



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Пӧлетпӧр: пурте, пурте сул шинче.  
Шлагбаум антарман-ха, пырӧр, иртӧр.  
Вокзал пек туйӧнать сак сут тӧнче:  
Кӧретпӧр те тухатпӧр сес ун витӧр.



**Сын лайӧха кӧна пӧхатъ пӧрмай,  
Начаррине йышӧнта раймӧн, кӧлӧх.  
Ав, сӧн герӧн те ашшӧсем нумай,  
Сухатусем вара – ялан хӧр-тӧлӧх.**





НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Хӧв ёслесе илмен япалана  
Каппайланни, тен, иртекен ухмахлӧх.  
Анчах тур панӧ сӧн-сӧпатупа  
Вёскёнленни – тур касарми ухмахлӧх.



Брсем виҫ пуҫла усала ҫӑнсен,  
Тӑнче таса пулать тесе калаҫӑ.  
Мӑскершӑн ир каяҫӑ ыр ҫынсем?  
Усаллисем усал тума юлаҫӑ.





НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Кирлех те мар пек япала пур чух –  
Ана тытатпӧр хывӧх пек тӧкакля.  
Сука, ав, чӧпӧтсе илме те сука,  
Сахал чухне вӧл япала пит хакля.





НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

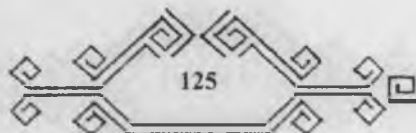
Астивсе илмелѣх

Хай тѣллѣн ситѣнет усал-тѣсел.

Ырра ача пек сѣклесе сѳретпѣр,

Аван та сыввѣн ѳстѣр-ха тесе

Ал-урине те сирѣп пиелетпѣр.





НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Епле ан пултӧр чунлӧх чунсенче?!  
Епле ан пултӧр ҫынлӧх ҫынсенче?!  
Эп ҫаксене текех ёненмесессён,  
Ман пурӧнни те уссӧр ҫёр ҫинче.



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Хӧрхӧ асаилӧ нек, яланах  
Пит усӧллӧ тееӧӧ палана.  
Те пур, те ӧук ун сиплӧхӧ? – пӧлместӧп,  
Анчах ялан ӧиес килмест ӧна.



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелѣх

Хур тѣкѣпе ҫырсан та, курӑ-ха,  
Сахал-и куртӑм, чӑтрӑм хурлӑха.  
Чакак тѣкѣпеле ҫырам-и халӑ? –  
Чун систӑр ҫывхаран хӑрушлӑха.



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Кӧнтӧрлахи хӧвел ӧшшипелен  
Шур чул ҫине канас тесе килен.  
Тӧрук ун ӧйӧнчен хура хӧю пек  
Явкаланса тухать хура ҫӧлен...



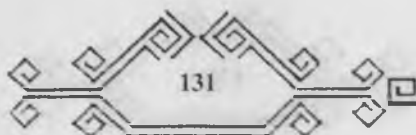
НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Мӧн каласа парсассӧн та пӧрех  
Кӧртеймӧн ӱкӧте, ӱкӧтлекенӧм:  
Тӧнче варрийӧ маншӧн ҫак Ҫӧрех,  
Ҫӧр кӧвапийӧ маншӧн – тӧван енӧм.



Аста вӑл тӑрӑслӑх, хӑш ҫӑрсенче?  
Ана явап параймӑ ҫулҫӑрен те.  
Е вӑл пурӑнӑҫри ырӑхсенчен  
Хӑвна тивӑҫлине кӑна илни, тен...





НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелѣх

Тăванăмсем, пулар-и пѣр кавар, –  
Этемлѣхе тасатмалли тăвар:  
Ыр ҫынпала пулар ҫич хут та ыра,  
Усал ҫынпа – ҫич хут усал пулар.

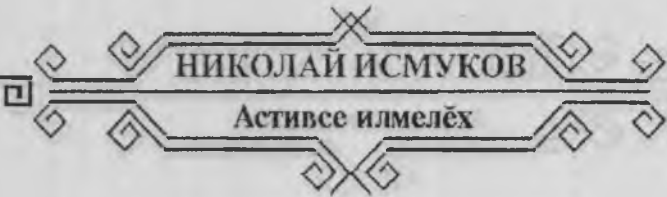




НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелёх

Ура ҫине хура ёне пуссан,  
Мён чухлё шухайш тухрё капланса!  
Эп вёсене таватйёркен хупатӑп –  
Кётӑ пек ан каяйчӑр саланса.



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

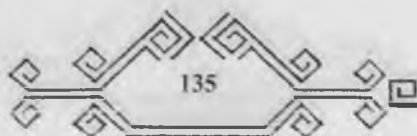
Сӧввусем салху тесе калатӧн.  
Пурте, пурте пурнӧсне кура.  
Уярта җап-җут вӧл, анлӧ Атӧл,  
Пӧлӧтсем тухсассӧн – сӧм-хура.



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелѣх

Мѣнле пѣлмен эп халиччен, ухмах,  
Ўалтѣрсене џала пырса пѣхма?  
Вѣсем унта кѣнтѣрлана анаџ-мѣн  
Хура каџра каллех џиџсе тухма.





НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

ТӄВӄТКӄЛ ТӄНЧЕ

НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелѣх

Пире, чăваша, сыхласа усрама  
килнѣ Пўлѣх,  
Кала-ха, мѣскершѣн халькаҫҫан хухать  
килѣшўлѣх?  
Чăвашан тѣнчи ҫавра мар-ҫке, тăванам, —  
тăваткăл\*,  
Тăватă енчен тѣренсе тѣп-тѣреклѣ  
тăрать вăл.

\* Тăваткăл конфигураци пѣлтерешѣ: тѣплѣх. шанчăклăх, тăнăҫлăх, килѣшўлѣх.

НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелѣх

Ыр ту та сынна, ун сынчен манса кай эс,  
ыр сын,  
Парах шанчакна Агала, нимех те ан кет эс,  
ыр сын.  
Ытарла ыран-и е тепёр вун сичё султан-и, —  
Пёрах сан патна тавранать вѣл — ёнен эс,  
ыр сын.



Кӑвак ҫилхелӗ шур ҫиле  
хупӑрласа эп тытрам,  
Астан килетӗн васкаса,  
тесе унран эп ыйтрам.  
Тухатӑ Тухӑҫран тухса  
кунта васкарӑм, терӗ,  
Чӑвашӑн манӑ тахатне  
эп илсе килтӗм, терӗ.

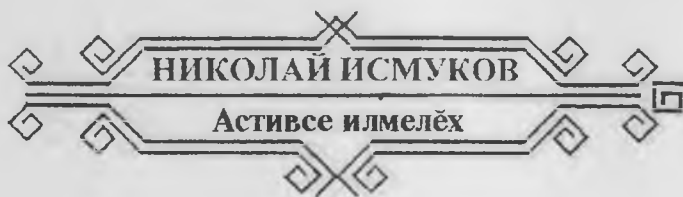


НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелѣх

Кѣвак ҫилхеллѣ шур силе  
хупӑрласа эп тытрӑм.  
Ӑста каятӑн васкаса,  
тесе унран эп ыйтрӑм.  
Асамлӑ анӑҫа  
кайса ҫавӑрӑнам-ха, терӗ,  
Сан юруна пӗр-ик ҫавра  
илсе каям-ха, терӗ.





**НИКОЛАЙ ИСМУКОВ**  
**Астивсе илмелӧх**

Эп — уӧ алакӧ сурт.  
Вӧр, саманташ-самана!  
Санӧн вӧрӧ сывӧлашу  
хӧртгӧр, тасатгӧр мана.  
Вӧр, савӧрттар, ахӧрттар,  
сӧлтӧр тусанӧ кӧлар —  
Сӧвӧс чунне сес манран  
нӧчӧртгаса ан кӧлар...



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелѣх

Ёлѣк поэт патшапа  
ларнѣ пулсан юнашар,  
Чыс-хисепе пайласа  
илнѣ пулсан сурмашар,  
Халѣ вара влассене  
ѣслѣ поэт кирлѣ мар...  
О Навои, Навои!  
Сѣлтѣр та халь сѣлтѣр мар.



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Ассӑр ачалӧх пустарнӧ  
икӧ кӧсье шур тетте,  
Ҷамрӧклӧх Ҷавӧрнӧ тытнӧ  
шур Ҷилхерен ӧмӧте.  
Ӧсам та пулнӧ ӧсмалӧх,  
сывлӧх та пулнӧ сыпмалӧх, —  
Эп, Николай Исмуков,  
чухӧн пулман ӧмӧрте!!!



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелёх

Хитре пурнас тесен — итле эс Хайяма,  
Реххет курас тесен — итле эс Хайяма.  
Анчах мёскершён тунсӑх-сех юлать пек  
Йӑлт вуласа тухсассӑн Хайяма?..



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Палламан ҫынпа нихсан та  
ан калаҫ эс ўсӗрпе,  
Ҫывӑх тенӗ ҫыннупа та  
ан калаҫ эс ўсӗрпе.  
Эс пӗлместӗн-им, тӑванӑм,  
виҫерен иртсе сыпсассӑн,  
Хӑйӗн сиплӗ хӑватне те  
ҫухатать иккен шерпет.

НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Шӧхлич сине кӧвак шӧрса  
хурса юрлать пӧр кайӧк:  
Юмах хӧрушӧ та, пӧрех,  
пӧрех ун вӧсӧ лайӧх.  
Анчах та пурнӧс урӧхла —  
ун вӧсӧ пит хӧрушӧ!  
Шӧхлич сине хура шӧрса  
хурса юрлать пӧр кайӧк...



Чӧлт шурӧ, шурӧ тутӧрпа  
шур кӧмӧлне тасатрӧм,  
Сут уйӧх ванчӧкӧ пекех  
ялтӧриччен сӧтатрӧм.  
Халь акӧ – аллӧм ман хура,  
шап-шурӧ тутӧр тӧксӧм...  
Эп сан хутна кӧрсе, савни,  
ят-шьвӧма сӧухагрӧм.



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелѣх

Телей те инкек хушшинче  
эс мѣн чухлѣ ан пурѣн,  
Пѣлсе пѣтереймѣн пѣрех  
савнѣспа хѣн-хура.  
Ав, сѣмѣрт сѣски те,  
шуратнѣ пир тейѣн, шап-шурѣ,  
Анчах сѣрлисем,  
сѣрлисем мѣншѣн йѣпкѣн хура?





НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Кам чухламасть ӧна! –  
Арсын вӧл яланах  
Этемлӧх шутӧнче  
пӧр карт аяларах.  
Хӧрарӧм – идеал,  
анчах та ӧсӧрле вӧл –  
Каҫарӧр –  
выльӧхран чылай аяларах.

Ҫут ҫалтӑрсен ушкӑнне ҫил хӑвалать,  
аркатать,  
Ҫӱллӗ агат тусене ҫил хавшатать,  
аркатать.  
Пур ҫилсенчен вӑйлӑрах,  
хӑрушӑрах ҫын сӑмахӗ! –  
Аркатайми туслӑха вӑл пурпӑрех  
аркатать.

НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Хавшанӧ Пӧла хум ухатъ  
юлашки вӧйӧне хаш та хаш.  
Хухатӧн-им эс те,  
тахсан тахатарлӧ ёрченӧ чӧваш?  
Тӧнче юхӧмне хирӧсле  
эс ишейӧн-и? – илтӧнчӧ сас –  
Ташти ёмӧртен  
кимӧ евӧр кӧкарӧннӧ кӧлӧ...





НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Шӧпчӧк юрри чунӧма сарӧ пикен ыталарӧ –  
эккей!  
Шанчӧк, чикан майрилле, кушкӧретех улталарӧ –  
эккей!  
Тен, шанчӧкран кирлӧрех савӧ чеелӧх тенийӧ? –  
эккей!  
Ӗнтӧ сунсем пек чее эп пураӧна пӧлеймерӧм –  
эй-эй...

НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Таса хирсенче пирӑшти нек таса хӑр ёҫленӗ

– эккей!

Ана уйӑх савнӑ, хӗвел ҫылӑхран ҫалса пынӑ

– эккей!

Чӑвашӑн ҫӑршывӗ шап-шур турӑсен ҫӑрӗ пулнӑ

– эккей!

Мӗн тӑвӑн, - ӑна халь усал-тӗселсем тӗселенӗ

– эй-эй...





НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Пӓлхар ялавне кӧмӧл кӧлӧ чӧхенӧ

– эккей!

Пӓлхар ялавне пур тавралӧх чӧк тунӧ

– эккей!

Ӧна сар хӧвел те сӧт уйӧх чуптунӧ

– эккей!

Ӧста халь чӧвашӧн пӧветнӧ пӧтевӧ?!

– эй-эй...









НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелѣх

Эп асчахсен җәршывне кайса куртѣм –  
рехмет!

Аслѣ җынсен сѣмахне пѣрчѣн-пѣрчѣн суйларѣм –  
рехмет!

Җутѣ тѣнче пѣр иккен, – терѣм те  
кѣшт иккѣлентѣм:

Эпѣ ухмах-и, вѣсем-и? – җук пѣлеймерѣм –  
рехмет!



Пирӧн ӧшра, ӱт-пӱре,  
   тураҫӧм, шыв та тӧпра –  
Сӧм ӧмӧрхи тӧнчере  
   ӧмӧрлӧх йӱнӧ тупра.  
Шухӧшлӧ материалист,  
   ҫак тӧрӧсе ӧненсен те,  
Мӧншӧн пурнан пурнӧҫа  
   хаклӧ мерчен пек упан?..

НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмеләх

Пурнәç – хәрарәм иккен.  
Пурнәç хәрарәм кәна.  
Әмөрәм иртрә, пәрех  
әнланаймарәм әна:  
Ҙәлтәр-кунсем Ҙулсерен  
йәвашланса пынәҘемән  
Мәншән тата ытларах  
әп юратагән әна?..





НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Улӧх кӧкрийӧ синче  
пӧр хурчӧка явӧнать,  
Сӧткӧн астӧвӧм сӧпла  
пурнӧс тавра явӧнать.  
Эй, асӧрхан, кӧренӧ –  
чунӧн аманнӧ чӧппийӧ,  
Вӧл хурчӧка пек сана  
чӧррӧн тытмашкӧн анать.



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Мёншён ытла пысӓк уйӓх  
пӧчӧк сурта сӱмӧнче?  
Мёншён ытла пӧчӧк хуйӓх  
пысӓк поэт чунӧнче?  
Ак сӓплалла сӧтӧлет  
кӧвӧс этемӧн сӓхманӧ,  
Уншӓн кану кунӧсем те  
сук, ахӓртнех, сӧр сӧнче.

НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелэх

Чунәм – тәнче хёрринчи  
пёчэк, таса кўлемек,  
Туйәм унта чўхенет  
шур җақаран кимё пек.  
Шәпләх – саркайәк йәви вәл,  
юрә җуралчә – ал җупәр!  
Тинёс чёвен җёкленсе  
илтёрччә ун хумёпе.



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелѣх

Вай ҫитерсе сулампа ҫапаймасан –  
чул калмасть,  
Хӑв айӑпна юлташна каламасан –  
чун канмасть.  
Ман сӑввӑма савакан савӑш чӑвашӑм,  
асту эс:  
Калаканнийӗ манать те,  
итлекеннийӗ манмасть.



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Кам пултарайӧ пӧлме  
аслӧ хӧвел ҫаврӧмне!  
Ҫылӧх, ҫырла пек пухсах,  
тулӧ поэт кӧмӧлне.  
Вилӧм тарне арӧму  
типӧтнӧ хыҫҫӧн, сасартӧк  
Тытӧҫ те анӧҫ сана  
Иософат айлӧмне.



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Эсӧ пӧлмен-им, Сократ,  
                                шухӧш хуҫи, ун чухне  
Ма ҫулсерен тунине  
                                аслӧ люстраци чӧкне?  
И ҫаврӧнан самана...  
                                Ӧслӧ пулмашкӧн юрать-и,  
Пӧтӧм тӧнче  
                                ухмахпа тулнӧ пулсан кучухне!





НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелѣх

Тен, ѣмѣлке хыѣпе ҫутӑ ҫӱрет? –  
кам пѣлет...  
Леш тѣнчере чап тени кирлѣ-ши вӑл? –  
кам пѣлет...  
Эс Елисей хирѣнчен тѣттѣм ҫѣре  
тухрӑн мар-и,  
Иртнѣ асапшӑн пайтах  
чап хушса панӑ поэт\*.

---

\* Митта Ваҫлейѣ



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелѣх

Сар ылтѣн џѣррѣме џухатрѣм та –  
џур кун шырарѣм.  
Пѣр џаврѣм сѣввѣма џухатрѣм та –  
џич кун шырарѣм.  
Кала, юлташ, апла эп – кнеџ е кѣлмѣџ?  
Эп хам камне пѣлсен те –  
пулѣп пѣлмѣш.

Эп телейлѣ чухне

пѣр ҫавра тѣкѣр пекчѣ тѣнче,

Пѣр тумлам куҫҫуль витѣр пӑхсан —

иккѣленчѣ тѣнче.

О епле хӑрушла

икѣ питлѣ иккен пирѣн халӑх:

Пѣр енче сар хѣвел,

вил ҫеленѣ пуль тепѣр енче.



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелѣх

Уйӕх та мар эп, тӕван,  
                    кѣр кацѣнче цуталан  
Цӕлтӕр та мар, –  
                    пурѣ те хама евѣр талант.  
Пушӕ хирти арӕслан пек  
                    мѣншѣн пѣччен эн ялан?...  
Кусрѣ те кайрѣ  
                    шур хут цийѣпеле йӕс палан.





**НИКОЛАЙ ИСМУКОВ**  
**Астивсе илмелѣх**

Эс айӕплӕ, теес, эрех-сӕра ёснишӕн,  
Эс сылӕхлӕ теес, хӕрсем сине пӕхнишӕн.  
Философ пуӕмпа савна сех ӕнланмастӕп:  
Эп айӕплӕ-им-ха Турри сӕпла сырнишӕн?

Юр чўхенет сўхен —  
  шур хѣл киленчѣкѣ —  
Качча каяс пикен  
  шап-шур пѣркенчѣкѣ.  
Кѣмакара — кѣвар,  
  сѣтел сїнче — черкке, —  
Сак сута тунсѣха  
  ѣсер-и, чиперккем.





НИКОЛАЙ ИСМУКОВ  
Астивсе илмелӧх

Сӓрлан сырли эрехӧ  
кӓпшӓмра,  
Синсе пилӧклӧскер  
сеске умра.  
Сумра савса савнийӧм лармасассӓн,  
Вут чулӧ ситеймest пек  
сӓввӓмра.



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелѣх

Чунран савман савни, ай, савни мар,  
Чунран ҫырман савви, ай, савва мар.  
Ҫак кѣсек пурнаҫа чунтан-вартан эп саврам —  
Пурнатӑп-ха тесе ма калас мар...



**НИКОЛАЙ ИСМУКОВ**

**Астивсе илмелѣх**

**Тата мѣнле рай кирлѣ урѣхран? —  
Умрах Хырай. Чечеклѣ улѣхран  
Тур шыв юхать. Серем синче савниѣем...  
Тата мѣнле рай кирлѣ урѣхран?**



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмеләх

Ҙыратәп сәвә —  
кам вулать әна?  
Пёр-пёр Блок чунлә  
шул ачи кәна.  
Карма җаварлә чунсәр телевизор  
Яланләх килчә, ахәр,  
хәнана.



**НИКОЛАЙ ИСМУКОВ**

**Астивсе илмелѣх**

**Асам ҫине хурам аҫа чула —  
Асилўпе таткалам мар чуна.  
Ёмѣтѣме-сунатїма сарам та  
Ыталаса илем килес куна.**





НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Пире тӧнчене кӧларан Андриан,  
Эс пиӧ тееттӧм кӧрхи хӧваран.  
Сӧпайлӧ, тӧреклӧ чӧваш эгалонӧ,  
Мӧн-ма Чӧваша тӧлӧха хӧваран?



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӗх

Кӑпчак инҫетлӗхӗ, чӑваш виҫелӗхӗ,  
Анат енри пӗр сӑрт — Улӑп пуҫелӗкӗ.  
Тӑхӑмсене кун-сул парса тӑран тахат —  
Кӑпчак инҫетлӗхӗ, чӑваш виҫелӗхӗ.



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Шӧрӧх тӧрять-и, е талӧк та талӧк  
Ҷумӧр Ҷавать-и хӧш чух,  
Пурпӧр хитре Ҷакӧ Ҷутӧ Ҷанталӧк  
Сывлӧх та кӧрлӧх пур чух.





НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Тӧл-тӧл яр ҫиҫӧм ҫиҫнӧн каҫхине  
Суран ҫине суран чӧрем ҫинче.  
Епле пурнатӧп-ха?.. Тен, вӧсене  
Тӧл-тӧл телей сиплет пуль ҫийӧнчех.



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Ик сӱтӓ ҫӓлтӓр евӓр куҫусем,  
Ик сӱтӓ уйӓх евӓр питӱсем.  
Васка, чипер пикеҫӓм, пураӓнмашкӓн —  
Вӓхӓтлӓха кӓна ҫав теттесем.



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ  
Астивсе илмелѣх

Паян кӑштах эп хӗрӗнкӗ пулас,  
Апла кӑштах телейлӗ те пулас...  
Епле вут-сулӑм пек кӑтрусене ман  
Куҫа хупса рифмӑласа хурас...



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмеләх

Ыйткалакан сынна камах итлетёр? —  
Хисепсёр сын иккен вәл кёлёре те.  
Анчах вәршмашкән тәхтәр пуяна га:  
Тупра пухма сынна әс-пуç кирлех-тёр.



**НИКОЛАЙ ИСМУКОВ**


**Астивсе илмелӧх**

**Кӧштах чун пур пек чӧрӧ кӧмӧлте\*,  
Сак вӧренен те чунӧ пулӧ, тен...  
Астан ун чухлӧ пухнӧ эс усаллӧх? —  
Чун вырӧнне те чул сан чӧрӧнте!**

---

\* Чӧрӧ кӧмӧл — ртуть.





НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Изидӧн пӧркенчӧкӧ услӧх таран,  
Сиретпӧр сӧвемӧн-сӧвемӧн.  
Ӧсти сӧвӧмре сиксе тухӧ тиран,  
Ырсем ӧстан тухӧ — сисеймӧн.



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Халь-халь вёҫсе анас пек ҫулҫисем,  
Халь-халь талса анас пек улмисем.  
Ҫапла вӑл кӑр ҫитсесӑн, хал пӑтсесӑн —  
Вёҫевлӗ — сисӑм, йывӑр — утӑмсем.



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Кунӧпе юхсан та иксӧлмест Пӧла.  
Пӧлапа пӧр тан эп терӧм пулмалла.  
Иксӧлсех пырать мӧн сывлӧх — ма тесессӧн,  
Вак укса пек тытрӧм, ахӧр, кӧмӧла.





НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Йӧп чиксен те куҗ курмийӧ пуличчен,  
Чул хурсан та чун туймийӧ пуличчен, —  
Тӧвӧл тухтӧр, җумӧр җутӧр, хум алхастӧр,  
Нимӧнле те мар җанталӧк пуличчен.





НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Йӧп тирме те кушам сивӧччӧ,  
Савни тени ялта сиччӧччӧ.  
Куш шӧрсине ларчӧ шар тӧвар,  
Чун-чӧрере сунчӧ шӧл кӧвар.



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ  
Астивсе илмелӧх

Лайӧх асаилӧ сӧра пек  
Сыпса парсан самай ӱсӧртет.  
Йӧрӧ кайӧк вара ерипе  
Кӧштах канса ил-ха Исмук\*, тет.

---

\* Исмук — араб чӧлхинче *исма* ( ) перси чӧлхинче *Исмаэл*. Библине вӧл исламран килнӧ. Кӧскетсе, ачашласа — *ук*, тӧне кӧнӧ хысӧан вырӧсла — *ов* хутшӧннӧ, вара *Ismukov* пулса кайнӧ. Berna Scherner. Wesbaden. — 1977. — s. 153.



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Кун-сул вёсне тухнӧ сулсу́рен —  
Каска ҫинче ларап каҫсерен.  
Тӓна илейместӓп халӧ те:  
Кам ҫаратнӧ мана, хӑш тӓлта? ...



**НИКОЛАЙ ИСМУКОВ**

**Астивсе илмелѣх**

**Ѕумри юлташѣмсем лайѣх ман:  
Лайѣх асаилѣ, кив сѣхман.  
Пѣри – чун-чѣрене йѣпатать,  
Тепри – ват шѣм-шака ѣшѣтать.**





НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Шапа хуранне пӧрчӧк хайӧр лексен, –  
Мӧн тейӧр эсир? – чӧмӧртанӧ мерчен.  
Поэт чӧрине элекпе амантсассӧн,  
Мерченлӧ тӧват йӧркепе вӧл пирчет.



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Астиврӧм эпӧ пыл та йӱсӧ эрӧм,  
Кунсулам тӧрлӧ-тӧрлӧ килчӧ ман.  
Саманине ӧнлантам пулӧ, терӧм.  
Анчах сыннисене ӧнланайман!



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Ёмӧрех йӧрки ҫапла пырать,  
иптеш-туссем —  
Пит кирлӧ чух анчах эфир  
иптеш-туссем.  
Хуратнӑ кӧмӧлтен-шим пирӧн кӧмӧл?  
Мӧн каласси — эҫ хам та ҫав шутран,  
иптеш-туссем.





НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Кукаґи вӑрентсе каланийӧ

килет асӑма:

Ан вакла, – тетчӧ вӑл, – сӑмахна

ытлаши ан вакла.

Вӑтӑр икӧ шӑл витӧр кӑларнӑ

шалкамлӑ сӑмах

Хура ут утланса ґаврӑнать

вӑтӑр икӧ яла.



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсс илмелӧх

Лашине ытлаши мухтакан –  
пӧр ухмах,  
Арӧмне ытлаши мухтакан –  
тӧр ухмах.  
Кӧвӧссе тӧракан чиперкке арӧмсемӧр,  
Сак сӧмахшӧн пире кирлӧ мар  
тарӧхма.



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Салакайӧкшӧн пӧрех –

ун юрри те пур, те сук.

Ушкӧн-ушкӧн тем синчен

йӧлӧхтармӧш каласу.

Пӧр турат сине ларса

икӧ шӧпчӧк юрламасть.

Сакӧн пек танлаштарма


те юрать, те юрамасть.



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Чӧваш сӧпайне тытаймарӧн асра,  
Ларасшӧнчӧ, ахӧр, ик ӧмӧр власра.  
Сӧпла вӧл тӧнчен майлаштарӧвӧ, шайӧ:  
Халь акӧ ларан решеткиллӧ ласра.



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелѣх

Ёненетѣн пулсан – пулатех Пуласси.  
Ку вѣл ман сѣмах мар, ку вѣл Турѣ сасси.  
Малалла шак хурса ѣмѣтленнѣ ман ѣмѣт,  
Тург лава малалла, – ку вѣл Турѣ сасси.



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Тухӓсра, пӧлетӧп, ӓлтӓрсем те шухӓ,  
Анӓсра, пӧлместӧп, темӧншӧн салху кӓшт.  
Те хирӧстӓру ку, те ку килӧшӧ:  
Тухӓ вӓл ӧкерчӧк, Анӓс – анӓ шухӓш...



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Ытла та лӧпкӧ кӧркунне кӧҗал!  
Ытам тӧнчи те тӧк тӧрагы кӧҗал.  
Тавах Турра! – шайлаштаруллӧ кӧмӧл  
Хама та питӧ килӧшет кӧҗал.



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Уксах-чӧлах пулма пултарӧн –  
ан васка.

Пӧкле-чикле вилме пултарӧн –  
ан васка.

Анчах ёмӧрӧпех ӧсла персен те,  
Ӧсчах-поэт пулаймӧн –  
ан васка.

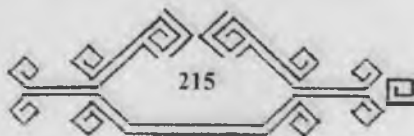








## КАҢАС КАҢАЛАК





НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелѣх

**Салам сана, иптеш Хасан Туфан!  
Сăвву-юрру сан манăса тухман.  
Саманипе килѣштерсе пурнан ҫын  
Нихсан та аслă сăвăҫ пулайман.**



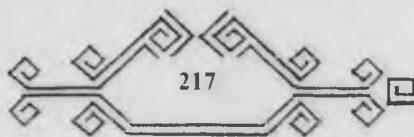
НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Кашни япаларах илем, илем...  
Астан-ха тухнӧ савӧн чуль илем?  
Ара, тӧнчемӧр пусланман-и пирӧн  
Пӧрре чӧл-пар сапалансан Илем\*!

---

\* Илем — салма пысӧкаш питӧ тӧчӧ матери. Асчахсем каланӧ тӧрӧх, пирӧн Тӧнче. Хӧвел, сӧлтӧрсем сӧк Илем сурӧлса салансан пулса кайнӧ.





НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

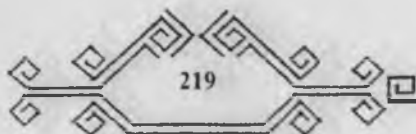
Ӗмӧрлӧхе пырас пек туйӧнать  
Пӧр илнӧ вӧй-хӧват, хисеп те ят.  
Инкек, пушар пек, тӧруках тухать те,  
Мӧскер пурри ялт ҫех ҫунса каять.



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелѣх

Ыранхине ан хапсӑн — вӑл сан мар,  
Ёнерхине ан асӑн — вӑл сан маар.  
Юхан шывра хёвел ташланӑ евӑр  
Паян, тӑванӑм, савӑнса юлар.





НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Каялла чупса каясчӧ хам ачалӧха,  
Ҷенӧрен вырма пусласчӧ хам каҶалака...  
Асилу, эс ывҶан-ывҶан савӧр хывӧха,  
Савӧр та хавар пӧр кӧшӧл шур тасалаха.





НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

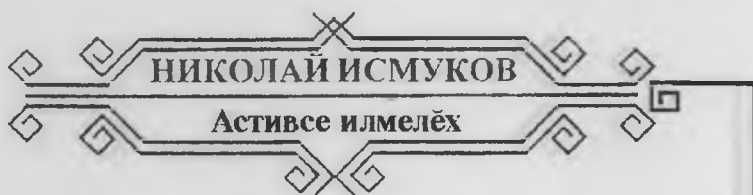
Тӧрӧслӧхпе ултав хушшинче  
Пирӧн совеҫ пурнать сарӧ кайӧкӧн.  
Хӧш енче ҫав ултав, хӧш енче?  
Ҫавна ҫеҫ пӧлейместпӧр-ҫке лайӧххӧн.



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Эй сын элекӧ! Вил сӧленӧ евӧр  
Ман шӧмӧ витӧр тухрӧн шӧхӧрса.  
Сар савӧнӧс сӧнчен паян пӧр евӧк  
Ларайӧп-и сар сӧвӧ сӧвӧрса...



Мён чухлэ хярушрах элек,  
Ун чухлэ — ёненмеллерех.  
Хам курнэ эп а́на, хам чя́тнэ,  
Ся́нни ак халь те чё́ререх.





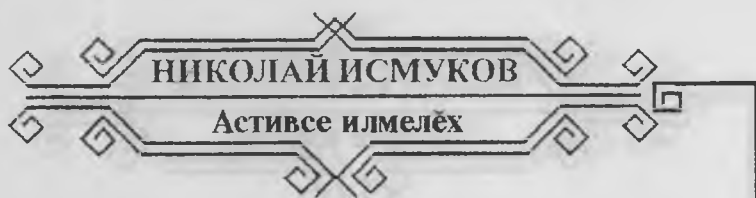
НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

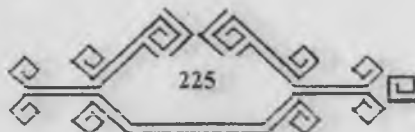
Сур сехет таракан асамат кӧперне  
Кам пӧхатъ темӧнччен!  
Кӧстентин, Кӧстентин!\* Пӧр самант ӧмӧрне  
Эп сӧнатӧп хальччен.

---

\* Константин Иванов — 25 сул пурӧннӧ, «Нарспине» вунсаккӧрта чухне сырнӧ.



Инкек сук чухне пѐлмелле саванма,  
Кашнин куҗенче сиҗтѐр кулӓ.  
Мѐн пур — саванпа та, мѐн сук — саванпа  
Пурнар, тавансем, сырлахуллӓн.





НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелѣх

Хитре те калаҫма вѣрентѣмѣр паян,  
Хивре те калаҫма вѣрентѣмѣр паян.  
Кашлать ҫѣршивѣпех сѣмах вѣрманѣ!  
Ау! Ҫула тухсассѣн — аташса каян.



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмеләх

Ҙил ачи, кунёпе выляса ёшенсессён,  
Шур чечек варринче хутланса җывәрәть.  
Кам пёлет? Кам пёлет?..  
Тен, үссе җитёнсессён,  
Вәл хурах кәшкәртса тёнчене җавәрәть...



Мѣнле хаватлӑ ӑрӑмлӑ пулсан та  
Хӑй шӑпинчен, кала, кам иртни пур!  
Ҫӣрте выртать, ав, кукӑр мӑйлӑ Сантӑр\*  
Ҫӣрсе ҫӣр пулнӑ, ав, ухсах Тимур\*\*.

---

\* Александр Македонский.

\*\* Тамерлан.

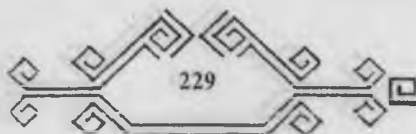




НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Тӧллев эп лартнӧ пысӧк ёс тума,  
Васкатнӧ вӧй виӧмесӧр утӧма.  
Мӧн-ма, мӧн-ма эп Атӧла курмасӧр  
Хывса пӧрахнӧ ҫӧмӧл атӧма!



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Епле пит сыхлануллӧ сугсанталак! –  
Чи вӧртӧн пӧлӧмне\* касмасть вӧл алак.  
Кассан-и? – аслӧ пурнаӧс тӧввине кӧрсе  
Йӧлгах арпаштарса пӧтӧрӧ пӧтсӧр алак.

---

\* Этем пуӧ мимийӧ.



«Ҷӧр юррине»<sup>\*</sup> сӧвва хурса пӧтертӧм,  
Ҷӧр юрӧпа тухипчӧе терӧм тертӧм.  
Ӧнтӧ куҶсулӧме йӧрсе пӧтертӧм,  
Тата пӧр кӧнекелӧх юлчӧе тертӧм.

---

\* Авторӧн «Ҷӧр юрри» ятлӧ уйрӧм кӧнеки.

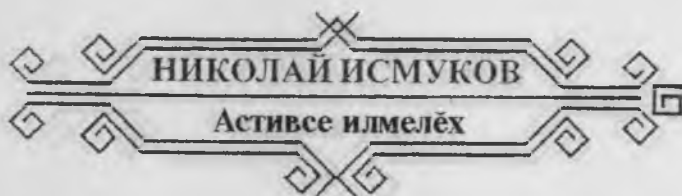




НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Мӧн шырарӧм җаплах? Чун җунать җӧтма җук.  
Җаврӧнать кӧлӧхах, җаврӧнать утма җул.  
Вӧхӧт тӧррӧн җӧрет – кӧҗӧн алӧк умне  
Җитсе тӧнӧ та-мӧн 50 җул.



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелѣх

Таватӓ йѣркене тават енчен  
Тѣкѣлесе хавартӓм шухӓша.  
Ма эп кайсан вӓл, картана пѣччен  
Хупса хаварнӓ хур пек, шуйхашать?..





НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Сӓпка ачи, тен, ӓслӓрах манран?  
Эп сар садри саркайӓкне курасшӓн,  
Вӓл, авӓ, унӓн юррине курасшӓн.  
...Сӓпка ачи те ӓслӓрах манран.



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелѣх

Сурма сула җитсе сул татрәм,  
Сур тѣнчене умран сухатрәм.  
Элле җапла сулран сул катәп,  
Сут тѣнчене йәлтах сухатәп...



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх


Ӗмӧрне те такӧнмӧп тенӧччӧ,  
Ӗмӧрне те ватӧлмӧп тенӧччӧ.  
Пӧрнӧҫ пулчӧ ҫулӧ – такӧнтӧм,  
Пурнӧҫ йывӧр килчӧ – ватӧлтӧм.





НИКОЛАЙ ИСМУКОВ  
Астивсе илмелӧх

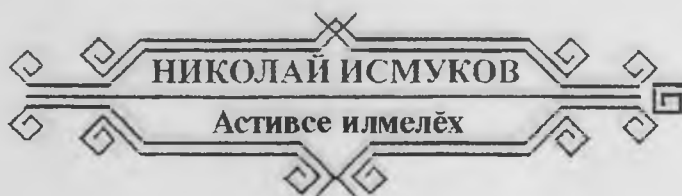
Пӧлхавӧрлӧ тӧнчӧмӧр чир-чӧрне  
Эс шут тытман-и, тусӧм, пӧтерме?  
...Мӧн Атӧл хӧрринче шур Шупашкарӧн  
Пур пульница, чиркӧ тата тӧрме.



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Шухӧшсене калатпӧр тӧслесе:  
Элекӧн аллисем кӧске тесе.  
Пӧлместӧр-им? – ун урисем пит вӧрӧм,  
Ситсе савӧрӧнать пур кӧтесе.



**НИКОЛАЙ ИСМУКОВ**

**Астивсе илмелѣх**

**Ан уттѣр терѣн пулѣ урѣхран –  
«Ятарласа тѣллерѣн ураран».  
Тем вѣрѣмѣш патак та икѣ вѣслѣ:  
Паян йѣретѣп эпѣ, эс – ыран.**





НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Асаттесем каланинчен пӧлен:  
Хӧй хӧрине хӧех ҫӧгать ҫӧлен.  
Ан кӧрӧр ҫылаха, ан вараланӧр, –  
Элекӧпех чыхланӧ ҫынҫиен.



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Ӑслах пурнасшӑнччӧ хӧпӧртесе,  
Мӧн-ма ӧс-пус пырать чӧрре кӧрсе?  
Ялан телейлӧ пурӑнас тесессӧн,  
Пурӑнмалла-шим ухмаха персе...





НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелѣх

Инкек-синкекѣм пулѣ чул џине,  
Телей ахахѣ џавѣ пуџ џине.  
џакна чѣклевџѣ пек ѣненмесесѣн,  
Хавшанѣ чун чѣтаймѣ чѣннине.



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Сана пусаймӧ, тӧрӧслӧх, тусан,  
Эс путарсан та нурпӧрех тухан.  
Анчах мӧне пӧлгерӧн эсӧ маншӧн,  
Ик-виҫ кунтан тӧнчем пӧтет пулсан.





НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмеләх

Тәваткәл мар – ик енлө çак тәнче,  
Ултав та чәнләх – иккёш ик енче.  
Çав сырсене çапса юхатъ-мён пурнăç,  
Хумсем вилеçсё çав сырансенче.





НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелѣх

Ыйткалакан сынна җил хирѣс пек,  
Ума тухать инкек җине сикек.  
Җул суйласси хамран кәна килсессән,  
Хама анчах, тен, айәпләттәм эп...



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Ҷыратӧп сӧвӧ чун савӧннӧран,  
Ҷыратӧп сӧвӧ ӧшӧм Ҷуннӧран.  
Митта, Митта! Ытла эс Ҷывӧх маншӧн,  
Тен, хам шӧпам пӧкле Ҷаврӧннӧран...



**Шухӧшлама пӧлен этемсене  
Пӧрмен телейлӧ пурнаӧ ёмӧрне.  
Ухмах ӧынсем те выльӧхсем телейлӧ –  
Вӧсем пӧлмеӧӧ вилӧм мӧскерне.**



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Тупать те пурняҥ хайӧн еккине  
Шавла тарать Пӧла шарлакӧ пек.  
Кам асӧрханӧ? – сивӧ чул ҫине  
Шыв ҫапӧнать вӧри кӧкӧрӧне...



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Мана такӧнтарма ман ҫул ҫине  
Пӧрахрӧн хӧвӧнти арман чулне.  
Эй, ӧссӧр ҫын! Эп, такӧнса ӧксен те,  
Унта хӧйрарӧм ӧс ҫивӧчлӧхне.

НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Тискеррӧн шӧмарса, юна-юна  
Халь тин пӧрахӧр хӧратма мана:  
Чӧтса курнисемпе танлаштарсассӧн,  
Мӧскер вӧл вилӧм! – ҫӧлӧнӧҫ кӧна.



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ  
Астивсе илмелӧх

Кёве ҫисе ямасть-и кёвёҫсе  
Сире, хисеплӧ-чинлӧ сӧвӧҫсем? –  
Пӧр лайӧх сӧвӧ йӧркелетӧн те,  
Пӧлсех тӧр: пӧр тӧшман тупӧнатех.



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Тавар илсе-ши, тетӧп, йӱн хакпа? –  
Пит савӧнса җӱрерӧ пӧр аппа.  
Епле туйса вӧл илнӧ йытӧ пек  
Ман пуҗ җине килессине инкек?!





НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелѣх

Шурă кăна шурă хăва çулси,  
Чѣре тымарѣ евѣр йѣрѣсем.  
Хѣресленсе иртен утас çул-шим  
Урлă çине тăрăх тымарѣсем?..



253



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

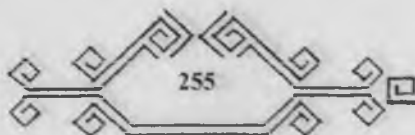
Ыр сѣмахпа ўссех пырать вай-хал,  
Усаллипе — сур сѣмахпах амантӧм.  
Сѣр пин ус пултӧр пурпӧрех сахал,  
Анчах та ытлаши-мӧн пӧр тӧшман та.



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Мӧн-ма пӧшӧрханатӧн пустуях?  
Ҷамку Ҷине лартан пӧрме хутламӧ.  
Сан сӧввусем, пуш Ҷурт пек, пуш-пушах, —  
Пӧр вӧрӧ та унта кӧме шутламӧ.





НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелэх

Ют сёршывра эс пулнă, Мускавра,  
Тупра пустарнă, ылтăн та ахах.  
Пёлетён-и, пёр сунтăх сёр тавра  
Савăрăнсан та юлнă... сунтăхах.



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Ай кураймаҫӣӧ эпӧ ҫӧкленсен,  
Ўксен вара — тӧсси паха тееҫӣӧ.  
Кӧшт шутласа пӧхасчӧ хӧть вӧсен:  
Ҫӧрте ыртакансем кӧна ўкмеҫӣӧ.



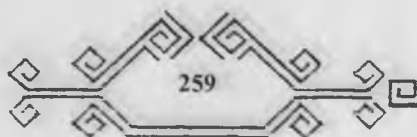
НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелёх

Ан вәрсәр чән сәмахшән хәрүшла,  
Ан сакәр ярләк тем әсла-әсла:  
Эп вырәсла вәрсәтәп, мухтанатәп,  
Анчах та макәратәп — чәваншла.



Ан сүт эс сурта Сар хёвел тухнй чух –  
Сути ун мёлке үкermелёх те сук.  
Хавна чан-чанах тус теетён пулсассан,  
Эс пул-ха манпа эпё айяплй чух.





НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелѣх

Ан макѣр, тѣванѣм, – куѣу пѣсѣлать,  
Куѣу пѣсѣлать – кѣмѣлу хуѣлать.  
Тѣнче – ѣил ѣинчи икѣ алѣклѣ ѣурт вѣл:  
Пѣри хунѣнсассѣн, тепри уѣлать.





**НИКОЛАЙ ИСМУКОВ**

**Астивсе илмелӧх**

**Анне каланийӧ килет асӧма:  
Хитре виӧӧ кунлӧх та, лайӧх – яланлӧх.  
Хитре пулаймарӧм, пулаймарӧм-ши лайӧх,  
Вилсен, тӧвансем лайӧхпа асӧнма?**





НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелѣх

Турра та ҫәмәл мар пире савма:  
Асчах каланӑ нек, пѣр-пѣр сывмар  
Шӑл ыратсан, эпир, ахтур, телейсѣр,  
Ыратмасан – мѣн-ма телейлѣ мар?..



**Мѣнле тѣнче ку?! – йѣлт аптрамалла,  
Шанса та калаѣма хѣрамалла.  
Ѣапла, ѣын чунѣ – япала халькаѣѣн:  
«Кѣтартеанах – туртса илме пѣхаѣѣ».**





НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсс илмелӧх

Кӧр кунӧ! Акӧ, ӱкрӧ хыҗама  
Хуралнӧ җулҗӧ евӧр хыҗсамах.  
Кунсем кӧскелчӧҗ, шухӧш вӧрӧмланчӧ:  
Мӧскер кӧна килмест пуль асама!



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелѣх

Каллех? Каллех, унчченхиллех, тѣнче  
Йѣран пек вѣрѣм ѣмѣр вѣсѣнче  
Сунасшѣн-тѣр пѣлхавѣр вугѣнче...  
Пуѣ саврѣнать. Тен, саврѣнать тѣнче?





НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Йӧлтах тӧлевлӧ тӧнчере, эй-эй, –  
Телейшӧн – хуйхӧ, хуйхӧшӧн – телей.  
Анчах асаплӧ пурнӧшӧн, тӧванӧм,  
Мӧн-ма тӧлемелле вилӧмпеле!..



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелѣх

Мала анчах, мала! Таса вѣрѣса  
Каллех чѣнеѣсѣ ѣлѣк ѣавѣрса.  
Аѣта каян, эгемлѣх, хѣвѣн хыѣѣѣн  
ѣѣмхи-ѣѣмхи кѣвак кѣл хѣварса?



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелэх

Тавах турра – шавать-ха ерипе  
Йёркесёр пурнаҕ хайён йёрёпе.  
Ҙапах... чуна хырса Ҙавас килет ман  
Палан шап-шур таса хайёрёпе.

---

\* Автор җуралса ўснѣ вырӑнти юханшыв.





НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

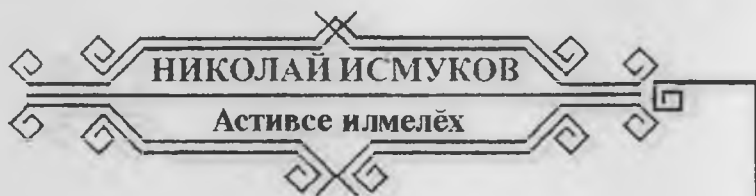
Тёнче – Багдад пасарё темелле,  
Тивёстерсен таварё – хуш сумне.  
Васкать этем, кумать калле-малле  
Халь-халь тупас пек пурнӧч тупсӧмне.



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Ѕӧрме пуян вӧрахӧн ватӧлать,  
Анчах мӧн-ма каягь... сасартӧках?  
Пӧлсе пӧтер эс сӧтсантаӧка:  
Те хирӧслет вӧл, те шайлаштарать.



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелёх

Паллах, сана сунмастӓп эп кётрет,  
Ылханӓм та ман ҫынлӓхлӓ, хитре:  
Кӓшт пурӓнса эс кур-ха ӓппён-теппён  
Саманисем ылмашнӓ сехетре!





НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелѣх

Элле каллех! Историн аташса  
Џүренѣ самани сула тухать?  
Чүречерен пире вѣл кармашса  
Уксах Тимур куѣсемпе пѣхать.



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелѣх

Тепѣр хут суралаймаѣп,  
Тепѣр хут пурѣнаймаѣп.  
Мѣншѣн, пурнѣѣм, сана  
Упрама хѣнѣхаймаѣп?



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсс илмелӧх

Сан пӧр тӧллев җак ӧмӧрте,  
Мухтавлӧ сӧвӧҗ, –  
Пӧр чӧптӧм совеҗ җук җӧрте  
Шыра эс совеҗ...



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелёх

Каҫ пулчѐ те – чинлӑ ҫынсем  
Президиума хыпаланӑн,  
Хаваслӑ кукша ҫӑлтӑрсем  
Хӑйсен вырӑнне тухса ларӑн...

Тавӧру – ӧентерет вилӧме,  
Чыс – ӧана йыхӧреть.  
Юрату – пӧхӧнмасть вилӧме,  
Хуйхӧ – хӧтлӧх шырать.





НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Хуралҗӓсӓр патша иккен илем.  
Ана тытса та кайӧччӧс, анчах  
Вӓл хӓй сана тӧрех тытса илет.  
Эй, асӓрхан, мӓнкӓмӓллӓ ӓсчах!



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелѣх

Епле чее хӕшпѣрисем тата! –  
Вутпа шыва пѣр савӕтра тытасшӕн:  
Поэт пек хытӕ юратасшӕн та,  
Ӕсчах пек лӕпкӕ, ӕслӕ та юласшӕн.



**НИКОЛАЙ ИСМУКОВ**  
**Астивсе илмелӧх**

**Вылямалли тесечӧ ылтӧна,  
Парнелӧх ҫеҫ тесечӧ эп ӧна, –  
Куратӧр-и, хӧрарӧма ҫеҫ мар вӧл,  
Ҫут тӧнчене илнӧ тыткӧна.**



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Тӧнче мыскарине кӧшт хӧнӧх та  
Е хурлама, е мухтама тӧхта.  
Пӧр сып инкекӧ мӧн вӧл сут тӧнчешӧн, –  
Ав, кӧршӧре тӧващӧ щӧнхӧта.



**НИКОЛАЙ ИСМУКОВ**

**Астивсе илмелӧх**

Усал сӓмах кӧрет сӓмах шутне,  
Хӓрушӓ каҗ кӧрет кун-җул шутне.  
Сана та пурнӓҗ темелле-ши, хуйӓх, –  
Кӧретӓн эс те пурӓнни шутне.





НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелѣх

Ўырта-ўырта пѣрахнѣ улмана  
Камах љеклетѣр! – калѣр-ха мана.  
Ўур тѣрѣслѣх мана хурса паратѣр,  
Ўур тѣрѣслѣх те пур пек саманан.



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Ҫылӧхлине – вӧри ҫавра ҫатма,  
Ҫылӧхсӧра – ытарайми ҫӧтмах.  
Ялан ҫапла шутлатгӧмчӧ, анчах та  
Хӧшсем пӧлесӧ вӧррипе утма.



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелѣх

Пурнѣсѣмра чѣтма сук йывѣр чух,  
Тапта-тапта мана пытарнѣ чух  
Эп турѣш умѣнче чѣркусленмерѣм,  
Усал умне те эп ѱкессѣм сук.





НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Йӧпӧлтатас йӧла-йӧркесене,  
Тавах, палан Исмуков йӧхӧсене.  
Министр пуличчен, атте каларӧш,  
Кушран калам тӧрех тӧрӧссине.



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелэх

Кам ӧнлантарё чун мён иккенне? –  
Е кӧткӧс ӧнлану вӧл, е матери?  
Анчах хӧш сӧннӧн чунё суккине  
Тӧрех куратӧн...



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх


Ялан ан чав эс чӧрӧ ҫӧлкуҫа,  
Хӧй ҫулӧпе юхсан вӧл сиплӧ, тӧрӧ.  
Нумай пурнас тесессӧн пурнӧҫа  
Ыр ӧмӧтне кӧна пӧлме ан гӧрӧш.



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелѣх

Хура пуста в хѣвел пайѣркине  
Ҙаплах тѣранаймасть Ҙата-Ҙата.  
Ҙапах вѣл пулаймарѣ каҘ енне  
Хѣвел те, пѣчѣк лаптѣк Ҙутѣ та.



**НИКОЛАЙ ИСМУКОВ**  
**Астивсе илмелӧх**

**Пурнашӧн пуль виӧ ёмӧр хӧшӧсем:  
Хыткукарла япаласем пухаӧӧ.  
Паян-ыран вилес пек теприсем:  
Мӧн пуррине тӧккаласах тӧраӧӧ.**



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Ултавӧсем ёлӧкренех чысра.  
Улталӧр, сугӧр пӧр-пӧрне часрах!  
Анчах ӧнланӧр, тӧнчене сугаймӧр  
Чавсаланса ларсассӧн та власра.



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Кӧштах пулсан та тӧпренет чӧре  
Элек-мелек сӧмах илтмессерен.  
Сӧпла, хурсем варланӧ сӧр сӧнче те  
Пӧр вӧхӧт шӧтаймасть вара сӧрем.



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелѣх

Мѣн чухлѣ илнѣ пулнѣ, савѣн чуль  
Вут, суннѣ май, тухать хѣвел ѡшшиѣ.  
Поэт ѡшчикѣ вут пек суннѣ чух  
Ђстан тухать хѣрѣлѣх ытлаши те?..





НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелѣх

Епле?! – тѣлѣнет мана вилѣм сунанѣ, –  
Аманнѣ, џапах унчченхи хѣватрах!  
Пѣлмест вѣл, айван, џѣнтерѣсѣ суранѣ  
Пирчет хѣвѣртрах.



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелѣх

Шурă пўспе, пѣлиспе чѣркесе ырттарар-и,  
Шурă аппамър саиа...  
Ёсрѣмѣр-сирѣмѣр – халь тиркесе пытарар-им,  
Сирѣммѣш ѣмѣр, сана.



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелѣх

Текех ан калӑрсамӑр, тетесем,  
Ҫак пурнӑҫ тутине пӗлес тесен  
Инкек-синкек астивмелле тесе, –  
Тӑварлипе тӑварсӑрне пӗлмешкӗн  
Ӑҫсе ярас-им ҫакӑ тинӗсе...



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Ах, лавр кӧшӧлӧ – асаилӧ:  
Епле хитречӧ эп, епле патварчӧ!  
Мухтав тӧрук маттур утне тӧварчӧ,  
Тулли лавне уй варринчех хӧварчӧ...  
Ах, мӧшкӧл кӧшӧлӧ – асаилӧ.



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Асаттесен вӧхӧтӧнчех  
Пӧр майлӧ саврӧнан тӧнче  
Пӧр майлӧ сех шутлаттарать:  
Ӧнер-паян, паян-ыран...  
Сӧпах та каялла пыран.



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелѣх

Пўртре те тѣксѣмленчѣ, тавърланчѣ.  
Уѣ чўрече каррисене, аппа.  
Хура куѣсем хуралчѣс, чун хурланчѣ,  
Аса илсессѣн иртнѣ асапа.  
Уѣ чўрече каррисене, аппа.



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелѣх

Сўнсе пыракан хѣвеле анѣсран  
Калла тавѣрасчѣ, калла пурѣнасчѣ...  
Тавах, тѣвансем, ытарми пурнѣсран  
Сѣйла хѣнаран кайнѣ евѣр каясчѣ:  
Ўисе пѣтермесѣр, анчах – выѣ мар,  
Еѣсе пѣтермесѣр, анчах – ѣсѣр мар.



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Каллех эп җапӑнсассӑн кӑтесе,  
Ан лӑплантар мана текех, тӑванӑм,  
Ку – ӑнсӑртран, ку - ӑнсӑртран тесе.  
Пӑлетӑп эпӑ: пурнӑҗӑм та манӑн  
Ӓнсӑртлӑхран тӑрать. Итле, поэт,  
Пӑр вилӑм җеҗ хӑй йӑркипе килет.





НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелѣх

Поэт, поэт! Синкер влаҫ умѣнче  
Гном евѣр эсѣ – вайсѣр, пѣчѣкѣсѣсѣ.  
Сѣмах чѣнме-и! ав, хыр тѣрринче  
Аманнѣ выльѣх ѣкесе кѣтесѣсѣ  
Хура пѣлис сѣхманлѣ сѣхансем.  
Кша-кша, кша-кша, виле сиекенсем!

НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелѣх

Ҫӑлкуҫ ҫине кам хунӑ йывӑр чул?  
Кам пултӑр! – пӑр чӑваш, пӑр кӑвӑҫ Каин\* .  
Анчах, – эй чӑрӑ чун! – чулрав чул айӑн  
Ҫӑлкуҫӗ тупнӑ авӑ урӑх ҫул.  
Унччен ӑнатчӗ философи ӗҫӗ,  
Чул хунӑ хыҫҫӑн уҫӑлчӗ поэзи.

---

\* Этемлӗх историйӑнче пӑрремӗш ҫын вӑлерекен.



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Чи кевӗҫ чунлӑ халӑх кам тесен,  
Тӱрех йӑваш чӑваш тесе тӗсен...  
Анчах пӗр аршӑнпа виҫмешкӗн тӑхтӑр  
Ку тӗрӗс те, ку терӗс мар тесе:  
Пиҫсе ҫитмен чӑваш сӑвӑҫисем  
Лараҫҫӗ, авӑ, пӗр-пӗрне ҫисе.





НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Ытлаши юратмарӧм-и эпӧ сана,  
Ытарми ӧтӧнталакӧм?  
Ытлаши хак хумарӧм-и эпӧ сана,  
Ыр тума манӧ халахӧм?  
Чӧнлӧхран хитререх пурнӧӧран  
Кайма йывӧр пулать...



Сар саванӑс ҫул иртнӗҫем сӗнсе  
Пулать-шим тунсӑх, тӗссӗр тугӑр евӗр?  
Унччен туйра-ҫуйра янранӑ кӗвӗ  
Ура айнех, ав, ўкрӗ сӗвенсе.  
Ах, вӑхӑт! Вӑхӑт хӑйӗннех ӗҫлет,  
Калла кайма Турри паман меслет.





НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелѣх

Эпир ҫак тѣнчене мѣскершѣн килнѣ? –  
Тен, пурнӑҫ тупсӑмне тупасшӑн килнѣ...  
Пуҫна ан ват, ӑсчах, ан асаплан –  
Турри ӑна пире пѣлме паман.  
Апла, тулгар, тӑванӑм, куркуна,  
Пѣр уссӑрах ирттерер мар куна.



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелѣх

Сын вырӑнне эс йышӑнатӑн тейӑн,  
Сын пурӑнӑшне эс пурӑнатӑн тейӑн, –  
Ыгла нумай пурнать Марье тесе  
Кѣве чунсем тӑраҫҫӗ кӗвӗҫсе,  
Хайсен ҫулне хайсем, тен, кӗскетсе.





НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелѣх

Мухтавлӓ Хѣвелтухӓс ывӓлӓ, Омар Хайям,  
Касарӓн-и? – паян сана хирӓслеме хӓям:  
Патша кӓрекинче эс сахал мар сӓйланӓ,  
Чи тутлӓ сӓмӓссем эс сахал мар суйланӓ,  
Сапах та, о поэт, хӓрарӓмпа эрех  
Тӓнче тӓпси пулаяс сук пӓрех.





НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелѣх

Тавралăхăм тытатъ-ха тăптăма:  
Чалăшгарах карттуслă сар хырсем те,  
Шап-шур тăла чăлхалă хурăнсем те  
Чечексене хаймаççе таптама.  
Çынра çук çынлăх пур иккен вёсен,  
Çакна курмаççе-шим çынçиенсем!





НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелѣх

Ахах пѣрчине хугам суга сине –  
Ан тив, курчѣр терѣм, таса сугине.  
Анчах, курѣр-ха, ман ахах тѣксѣмленнѣ!  
...Текех чунѣма усас сук сынсене.



**Уй-уяв! Кѣтсе илтѣм сана эп аран.  
Савнѣс, тух виѣсерен!  
Ах-анчах!.. сын сѣмахѣ, мана пѣтаран  
Эс хѣсан вѣѣсерен?..**





НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

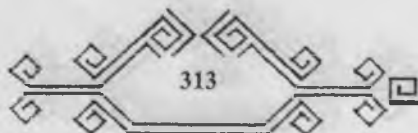
Тӱре пек ҫут тӑнче те йӑнӑшӑть,  
Ҫавна курса ман чунӑм йынӑшӑть:  
Мӑн-ма тискер ҫынна вӑл пурнӑҫ панӑ?  
Мӑн-ма сутӑнчӑка ҫӑр йышӑнӑть!



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Эп саванса, пӧр чӧптӧм вӧчӧхӧсӧр  
Каяс чухне пӧртанлӧх тӧнчине  
Ма хурланатӧр, ма йӧретӧр эсӧр,  
Тӧванӧмсем, хӧвел аничченех?..





НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

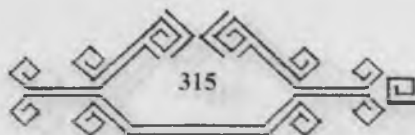
Йӧрсе ҫуралнӑ чух эп ҫак виҫесӧр  
Танмарлӑх, тӧрӧсмарлӑх тӧнчине  
Ма савӑнса-кулса ташланӑ эсӧр,  
Тӧванӑмсем, тул ҫутӧличченех?



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелѣх

Туссене тупащѣ тещѣ самрѣк чух,  
Ватѣлсан шутлащѣ тещѣ вак укѣса.  
Эп ѣакна асилтѣм темшѣн ѣснѣ чух,  
Куѣ умне вара чѣлт тухрѣ ват Ухсай.





НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Тархасшӧн калӧрсамӧрччӧ мана:  
Кам курнӧ пӧр сыранлӧ сырмана?  
Эпир санпа тату пурӧнмасассӧн,  
Юхатчӧ-и ҫак пурнӧҫ аванах.

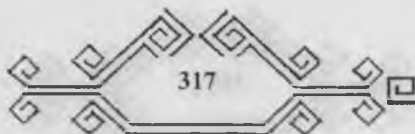




НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Аста ёмӧрлӧхе тесе шутланӧ  
Этем мухтавӧ-чапӧ? – калӧр-ха.  
Ав, мӧй таран хура ӧер ӧатса янӧ  
Такам ятне ӧекленӧ палӧка.





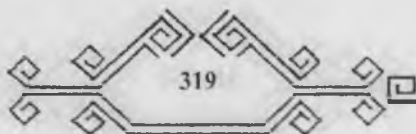
НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Сенкер шӧрса сӧмне сенкер ахах  
Сиктермесен, чалма-сурнан илемсӧр.  
Ача-пӧчасӧр сын яланлӧхах,  
Ӧмӧрлӧхех – телейсӧр.



Мана курсан эрнпелех пӧр йӧксӧк  
Сӧрерӧ тӧксӧм пӧлӧтрен те тӧксӧм:  
Астан вӧл сиснӧ-пӧлнӧ ман тӧле  
Паян килсе ситессине телей?!





НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Ма хӧрас вилӧмрен! –  
Пӧчӧксеҫ телейпе юнашар шӧгакан  
Пысӧк-пысӧк инкек те ўкет шӧтӧка.  
Ма хӧрас вилӧмрен?..



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Пӧр сылӧхлӧ теещӧ ухмаха,  
Сӧр сылӧхлӧ теещӧ ӧсчаха.  
Апла пулсассӧн, калӧрсамӧр, мӧншӧн  
Аса ҫапаты малтан тӧр-ухмаха?





НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӗх

Хутла пӗлен ҫынна сума сӑвас  
Йӑла-йӗрке те пӗтрӗ, мӗн тӑвас.  
О Диоген<sup>\*</sup>! Ан хӑтӑр ухмаха эс:  
Ҫурт-йӗрӗпе халь мухтанатӑ чӑваш.

---

<sup>\*</sup> Диоген — ӗлӗкхи грек философӗ, пичӗкере пуранӑ.



Ѕур килчѣ те кѣркуннепе каять  
Кикак хуркайѣк – тунсѣхлѣх янравѣ.  
Усал-и, ырѣ-и – пѣр илнѣ ят,  
Кирлех-и, сук-и – ѣмѣрлѣх санра вѣл.





НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелѣх

Чун хушшинче йӕл илнѣ чун-чѣремѣн  
Саккунѣсем урӕхла мар иккен:  
Чуна ҕынпа уҕса каласнӕсемѣн  
Ман хуйхӕм та иртсе пырать иккен.





НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелѣх

Тумхахлă çулпа çӳресе эп ёшентѣм,  
Халь пѣчѣк хуйха та чӳтаймӳп-ши ёнтѣ?..  
Шап-шурӳ шӳл çеç-и? – вѣри сывлӳшпа  
Ванса тѣпренеççѣ мунча чулӳсем те.



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Паян – пурне те ёненетӧп,  
Ыран – каллех иккӧленетӧп.  
Мӧн тӧвӧн! – пурнӧӧ шыравра,  
Шыравӧ – пурнӧӧ тавра.



Камран килет, мӧнрен? – шутлан, минрен:  
Ирӧксӧрген тӧнче касса җӧретӧн.  
Ӑсчах ӧс пуҗтарать ӧс җитменрен,  
Ухмах җынна... ӧс кирлӧ мар пӧрре те.







НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелѣх

Кашнийѣн хайѣн хакѣ: вилѣме  
Ѕав хаклѣш пурнѣс кирлѣ тўлеме.



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

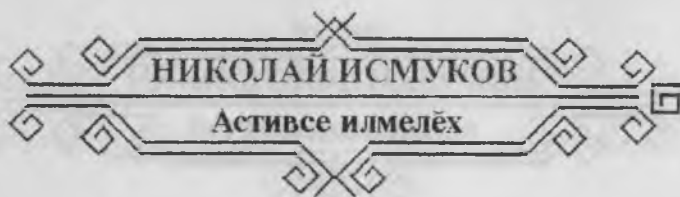
Астивсе илмелӧх

Ан калас, ан пайла

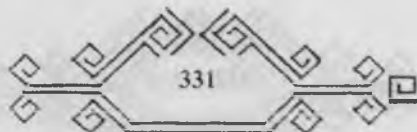
хӧвна сеш тивекен телейне —

Ӗштешӱ, сугӧс пек,

ыранах тыттарать кӧвӧсӱ тӱлевне.



Гегель пек асла пулсан та  
ан хѣсѣрле эс чунна,  
Чун вѣл — черченкѣ хѣрарѣм,  
эсѣ пѣлмен-им ѡвна?





НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Вӧсӧвӧ пур пек, кайӧкӧ хӧй сук.  
Сапла-шим ўт-пӧрен чун кайӧнӧ чух?..





НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелӧх

Кӧмрӧкланать шап-шур сурта сиппи, —  
Инкекӧм, эс те сунса кай эппин!



НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

Астивсе илмелѣх

Такънсан та ан ылхан эс,  
уксалла илмен куна —  
Лайӕххи те, начарри те —  
пурӕннӕ чухне кӕна.

## ТУПМАЛЛИ

Патшалăх премине панă май калама хатѣрлесе хунă сăмах .....	3
«КАСХИ АТАЛ» ЯРАМРАН .....	7
Пѣр лаптăк Ази хайăрѣ. хăвалăх .....	8
Пурах иккен хăвачѣ пыл-сăран .....	10
Латинла «profanі procul ite .....	12
Ача пек Атал телѣкне кѣрсе .....	14
Сул юппинче тăран пѣр юланутсăн .....	16
Пăрса хирне пытаннă ман ачалăх .....	17
Адам чухнехи виноград авăнать, явăнать .....	18
<b>ВĂХĂТ ВИТĔМĔ</b> .....	19
Сар хурăнлăх сумапеле пур хырлăх та .....	20
Эп Вăхăта шурă пелѣт тесе ёненеттѣм .....	21
Мѣн хăвăрт иртет сакă сут тѣнчере? — калăрсамăр мана .....	22
Ан ыйт ытлашши — кивсѣн парас сук Пихампар .....	23
Шурă суслѣ хăлкан хирѣпе вѣстерсе иргрѣ тейѣн хасар .....	24
Сирѣммѣш ѣмѣр! Ана эп ёшеннѣ пуль теттѣм .....	25
Иртнѣ кун шăтăка, сѣр тѣпне, сылăх евѣр тѣртет те тѣртет .....	26
Мѣнле ситѣнѣ? — шăхăрса иртсе кайрѣ ку сул .....	27
Каялла тавалла саврăнса пăхран та пурнăса .....	28
Ача пек таса ирхине те тăп-тăр кăнтăрла та .....	29
Савăн, сывлăх сăла пек тапса тăнă чухне .....	30
Мѣн вăл сан пурнăсу? — кѣлчечекѣ кăна .....	31
Паянхи кун сѣти килес сук ахран евѣр — ыран .....	32
Эпир сак тѣнчене хитрелетмешкѣн килнѣ .....	33
Пиртен килмест иккен сѣт уйăх туласси .....	34
Пѣр сăлтăр сѣтăлать — сын суралсан .....	35
Суралнă эпѣ Арапусѣнче .....	36
Вилме эп выртсасăн, мѣскершѣн йѣретѣр пит ёсѣклесе .....	37
Тин сѣс-ха сурхи чечексем чашкăрса ешеретчѣс .....	38
Сапла, суралнă кун мухтасчѣ тем чухлех .....	39
Синкерлѣ кунра пѣр самант та пѣр сул пек иртет .....	40
Ан курнăслан ытлашши ѣмѣр йўтемѣп тесе .....	41
Сисе ситсен анмасть-мѣн пѣр турам та .....	42
Элле пуянланать эп суралсан тѣнче .....	43
Чѣре сурăлмаллах кам хуйăх тўссе курнă .....	44

Ёнер кáна тáван-пéтен сýретчé пасарта .....	45
Мёншён эсé урáх сын пулмарáн .....	46
Вáхáтпа выляссé тейён сýс пáявé туртмалла .....	47
Пустарáнсан ман «Хёрéхмéш куна» .....	48
Вунсиччёмéш сýл. Ав, таста, вáтáр сиччёмéш сýл .....	49
Сáвá садне кёнé чух эпé пит шухá ачаччé .....	50
Пёр шутласан, пурнáсра темён те лекрé пире .....	51
Сётелэм майпен пушансан, кёр сывлáх пётсен .....	52
Поэзире, паллах, áс кирлэ чи малтан .....	53
Сурхи усá сил-ши чýхет сýхе чýрече чéнтёрне .....	54
Пыл та пит йусé иккен пысáккáн, ытлáн сыпсан .....	55
Эсé, тирпейлэх, пуян сын кил-сýртне мён таран .....	56
Итлёр мана, салтака, тáнлáр, вылявлá яш-кёрём .....	57
Чап та хисеп, эп сире йыхáрмап пит хистесех .....	58
Эп – Исмаэль юнёнчен килекен тавáру йáлине тытакан .....	59
Кирлех-ши, тáван, паллá сáвáс пулма Чавашрат .....	60
Сáвáс чапне хапсáнан сáмрáк сахал-им халькасáн .....	61
Шупашкартан инсех те маар ман пéчэк сýртáм пур .....	62
Сáмаха каличчен пёрчён-пёрчён сáвас .....	63
Хёвелёмёр! Тёнче варри, чёре варри, Хёвелёмёр .....	64
Алран ямарáн пурнáс йёвенне .....	65
Чуна сунтарса эпé татáп Хёвел умёнчи парáма .....	66
Мён хушса калам сённи мухтаса сана, Анне .....	67
Хáш чух Аннем тёлéкэме килет .....	68
Хáш чух аннем тёлéкэме килет .....	69
Хáш чух аннем тёлéкэме килет .....	70
Чечексем чечен, теетпёр, сáк сáмах вáл – тёрсех .....	71
Этемрен хáруш чёрчун вáл сýк та пулэ сёр синче .....	72
Ёлэкрен пырать сáмахé – пасарта пур ик ухмах .....	73
Ай, áстан хáват ситертём ун чухне эп ун чухлех .....	74
Сýка юлатчé-им эп пулмасан тёнче .....	75
Йывáс усет áшá сума́р сусан – áнсáртран .....	76
Сýл вёренен те хáсан та пулсан – укмелле .....	77
Эп пурáнна чух маншáн вилём пулмасть – пáх та кур .....	78
Эй тёлéк темерён: умри утма сýлáм – шур пурсáн хáю .....	79
Пёр шу хáш талать те – тáрук такáнатáн .....	80

«СЌЛРИ СЌЛТЌРСЕМ» СЌВРЌМРАН .....	81
Ёненѣр сѣтсанталѣк саккунне .....	82
Ёнтѣ тѣр шыв юхать, сив чул юлатъ .....	83
Эп сѣнлѣх пур-ха теттѣм сѣнсенче .....	84
Сѣнна султан мѣскер аташтараты .....	85
Ёнтѣ хѣвел тухаты, хѣвел анаты .....	86
Сак сѣтсанталѣк ырлѣхне – пехил .....	87
Епле вѣсетчѣ кайѣк савѣнса .....	88
Суранлѣ чунѣмра чуралѣх сук .....	89
Чыслах пурнас тесен – кѣрешмелле .....	90
«Телей вѣл – телее кѣтни кѣна» .....	91
Элле эп, тин сѣуралнѣ ачалла .....	92
Пурнѣсѣмра чѣтма сук йывѣр чух .....	93
Сѣнран эп сѣх-ши катѣк, тупата .....	94
Эп айѣпа кѣрсен, сѣнсем мана .....	95
Чѣнмен-сѣке сѣт тѣнче мана ѣске .....	96
Шухѣш пулаты тесѣ ѣшлѣ сил .....	97
Ан тив, мана кураймансем туллаччѣр .....	98
Синкерлѣхе ѣнланѣр самаях .....	99
Тав куркийѣ хысѣн сѣл курки .....	100
Сѣр туртрѣ – йывѣрлатрѣ уттѣма .....	101
Тѣванѣмсем, хитре тѣванѣмсем .....	102
Сѣвѣрѣнса саланчѣ сѣварни .....	103
Сѣрма сѣула сѣтсе сул татрѣм .....	104
Ёмѣрне те такѣнмѣп тенѣччѣ .....	105
Хѣвеллѣ кун мѣлкем сѣрет пѣрлех .....	106
Тѣнче гытакансем, сѣр тѣкмисем .....	107
Танлантару та шырамастѣп урѣх .....	108
Чулран касса кѣларнѣ Нефертити .....	109
Хусасем сапѣсѣсѣ. Ан кай .....	110
Вѣсленчѣ пусланѣ ѣсу .....	111
Тѣнчере пѣртен пѣр танлѣх – вилѣм .....	112
Гем пысѣкѣш ыйту палли – тѣнче .....	113
Икке пайлаты пурне те шухѣш ман .....	114
Пѣр пус уксам та сук – текех ан мухтѣр .....	115
Сѣнна эс ыр тумашкѣн ан васка .....	116

Мён ҫәмәл тәнчере, мёскер ансат .....	117
Епле ҫиет ахах пёрчи куҫа .....	118
Микротәнче йёрки-шим чун-чёремён .....	119
Пёлетпёр: пурте, пурте ҫул ҫинче .....	120
Ҫын лайаха кәна пәхәт пёрмай .....	121
Хәв ёдлесе илмен япалана .....	122
Ырсем виҫ пуҫлә усала ҫёнсен .....	123
Кирлех те мар пек япала пур чух .....	124
Хәй тёллён ҫитёнет усал-тёсел .....	125
Епле ан пултәр чунләх чунсенче .....	126
Хёрхү асаилү пек, ялана .....	127
Хур тёркёпе ҫырсан та, курәр-ха .....	128
Кәнтәрлахи хёвел ашшипелен .....	129
Мён каласа парсассән та пёрех .....	130
Аста вәл тёрёллех, хәш ҫёрсенче .....	131
Тәванәмсем, пулар-и пёр кавар .....	132
Ура ҫине хура ёне пуссан .....	133
Сәвусем салху тесе калатән .....	134
Мёнле пёлмен эп халиччен, ухмах .....	135
<b>ТАВАТКАЛ ТЁНЧЕ</b> .....	136
Пире, ҫәваша, сыхласа усрама килнё Пүлех .....	137
Ыр ту та ҫынна, ун ҫинчен манса кай эс, ыр ҫын .....	138
Кәвак ҫилхеллё шур ҫиле хупәрласа эп тытрам .....	139
Кәвак ҫилхеллё шур ҫиле хупәрласа эп тытрам .....	140
Эп — уҫа алаклә ҫурт. Вёр, саманташ-самана .....	141
Ёлөк поэт патшапа ларнә пулсан юнашар .....	142
Ассәр ачаләх пустарнә икё кёсье шур тетте .....	143
Хитре пурнас тесен — итле эс Хайяма .....	144
Палламан ҫынпа ниҳсан та ан калас эс үсёрпе .....	145
Шәхлич ҫине кәвак шарҫа хурса юрлать пёр кайәк .....	146
Эп сар хёвелччё ун чухне, эп ун чухне чёкесчё .....	147
Чәлг шура, шура тутәрпа шур кёмёлне тасатра́м .....	148
Телей те инкек хушшинче эс мён чухлё ан пурән .....	149
Сура́х су́халчё пулсан — хуйа́х пусать хресчене .....	150
Кам чухламасть а́на! — Арҫын вәл яланах .....	151
Ҫут ҫәлтәрсен ушкәнне ҫил хәвалать, аркатать .....	152

Хавшанă Пăла хум ухатъ юлашки вайѣпе хаш та хаш .....	153
Пѣр телѣке икѣ хут, вицѣ хут курма пулѣ, — эккей .....	154
Шăпчăк юрри чунăма сарă пикен ыталарѣ – эккей .....	155
Таса хирсенче пирѣшти пек таса хѣр ѳсленѣ – эккей .....	156
Пăлхар ялавне кѣмѣл кўлѣ чўхенѣ – эккей .....	157
И тăвансем, тăвансем, эпѣ сире, тăвансемѣр .....	158
Сѣм ѳмѣрсен шавѣнче чăн чăвашла сас шыратăп .....	159
Тѣрѣслѣх халь сынсенче – хаклă ахах шутѣнче .....	160
Эп асчахсен саршывне кайса куртăм – рехмет .....	161
Мѣн вăл эфир пуранни – лăпкăн вилме вѣренни .....	162
Пирѣн ашра, ўт-пўре, турăсăм, шыв та тăпра .....	163
Пурнăс – хѣрарăм иккен. Пурнăс хѣрарăм кăна .....	164
Тăхăмсенче уссăрах эпѣр шыратпăр тѣрек .....	165
Улăх кăкрийѣ сиче пѣр хурчăка явăнать .....	166
Мѣншѣн ытла пысăк уйăх пѣчѣк сурта сўмѣнче .....	167
Чунăм – тѣнче хѣрринчи пѣчѣк, таса кўлемек .....	168
Вай ситерсе сулăмпа сапаймасан – чул калмасть .....	169
Кам пултарайѣ пўлме аслă хѣвел саврамне .....	170
Эсѣ пѣлмен-им, Сократ, шухăш хўси, ун чухне .....	171
Шурă чулран пў-сине чун вѣрсе кѣртнѣ шур Анна .....	172
Тен, ѳмѣлке хысѣпе сўтă сўрет? – кам пѣлет .....	173
Тўнчѣс хитре палăксем, сўнчѣ суя ѳненў .....	174
Сар ылтăн сѣррѣме сўхатрам та – сур кун шырарăм .....	175
Эп телейлѣ чухне пѣр савра тѣкѣр пекчѣ тѣнче .....	176
Уйăх та мар эп, тăван, кѣр касѣнче сўталан .....	177
Хѣр-патша Семирамида чечексем юратнă, тет .....	178
Эс айăплă, теес, эрех-сăра ѳснишѣн .....	179
Юр чўхенет сўхен – шур хѣл киленчѣкѣ .....	180
Сăрлан сырли эрехѣ кăпшăмра .....	181
Чунран савман савни, ай, савни мар .....	182
Тата мѣнле рай кирлѣ урăхран .....	183
Сыратăп савă — кам вулатъ апа .....	184
Асам сине хурам аса чула .....	185
Пире тѣнчене кăларан Андриан .....	186
Кăпчак инсѣтлѣхѣ, чăваш вицелѣхѣ .....	187
Шăрăх тăратъ-и, е талăк та талăк .....	188

Тѣл-тѣл яр сѣсем сѣснѣн каҫхине .....	189
Ик сута ҫалтар евер куҫусем .....	190
Паян каштах эп хѣрнѣкѣ пулас .....	191
Ыткалакан ҫынна камах итлетѣр .....	192
Каштах чун пур пек чѣрѣ кѣмелте .....	193
Изишан пѣркенчѣкѣ уҫлаҫ таран .....	194
Халь-халь вѣссе анас пек ҫулҫисем .....	195
Кунѣпе юхсан та иксѣлмест Пала .....	196
Йѣп чиксен те куҫ курмийѣ пуличчен .....	197
Йѣп тирме те куҫам сивѣччѣ .....	198
Лайах асаилу сара пек .....	199
Кун-сул вѣсне тухна ҫулҫурен .....	200
Сумри юлташамсем лайах манн .....	201
Шапа хуранне пѣрчѣк хайар лексен .....	202
Астиврем эпѣ пыл та йуҫѣ эрем .....	203
Емѣрех йѣрки ҫапла пырать. иптеш-туссем .....	204
Кукаҫи вѣрентсе каланийѣ килет асама .....	205
Лашине ытлашши мухтакан – пѣр урмах .....	206
Салакайкашан пѣрех – ун юрри те пур, те ҫук .....	207
Чаваш сапайне тытаймаран асра .....	208
Ененетѣн пулсан – пулатех Пуласси .....	209
Тухаҫра, пѣлетѣп, ҫалтарсем те шуа .....	210
Ытла та лапка кѣркунне каҫал .....	211
Уксах-чалах пулма пултаран –ан васка .....	212
Кам ҫав халах утаманѣ пулна-ши ун чух тесен .....	213
Тухаҫран хевел тухать те анаҫа анса ларать .....	214
<b>КАҫАС КАҫАЛАК</b> .....	215
Салам сана, иптеш Хасан Туфан .....	216
Кашни япаларах илем, илем .....	217
Емѣрлѣхе пырас пек туйанать .....	218
Ыранхине ан хапсан — вал сан мар .....	219
Каялла чупса каясчѣ хам ачалаха .....	220
Тѣреслѣхе ултав хушшинче .....	221
Эй ҫын элекѣ! Вил ҫеленѣ евер .....	222
Мен чухлѣ хӑрушрах элек .....	223
Сур сехет тӑракан асамат кӑперне .....	224



# НИКОЛАЙ ИСМУКОВ

## Астивсе илмелӧх

Инкек ҫук чухне пӧлмелле саванма .....	225
Хитре те каласма вӧрентӧмӧр паян .....	226
Ҫил ачи, кунӧпе выляса ӧшенсессӧн .....	227
Мӧнле хаватлӧ ӧрӧмлӧ пулсан та .....	228
Тӧллев эп лартнӧ пысӧк ӧҫ тума .....	229
Епле пит сыхланулли ҫутҫанталӧк .....	230
«Ҫӧр юрине» сӧвва хурса пӧтертӧм .....	231
Мӧн шырарам ҫаплах? Чун ҫунать ҫӧтма ҫук .....	232
Таватӧ йӧркепе тават енчен .....	233
Сӧпка ачи, тен, ӧслӧрах манран .....	234
Ҫурма ҫула ҫитсе ҫул татрам .....	235
Ӧмӧрне те такӧнмӧп тенӧччӧ .....	236
Пӧлхавӧрлӧ тенчӧмӧр чир-чӧрне .....	237
Шухӧшсене калатпӧр тӧслесе .....	238
Ан уттӧр терӧн пулӧ урахран .....	239
Асатгесем каланинчен пӧлен .....	240
Ӧслах пурнасӧнччӧ хӧпӧртесе .....	241
Инкек-синкекӧм пулӧ чул ҫине .....	242
Сана пусаймӧ, тӧрӧслӧх, тусан .....	243
Таваткӧл мар – ик енлӧ ҫак тенче .....	244
Ыйткалакан ҫынна ҫил хирӧҫ пек .....	245
Ҫыратӧп сӧвӧ чун савӧннӧран .....	246
Шухӧшлама пӧлен этемсене .....	247
Тупать те пурнӧҫ хайӧн еккине .....	248
Мана такӧнтарма ман ҫул ҫине .....	249
Тискеррӧн шӧмарса, юна-юна .....	250
Кӧве ҫисе ямасть-и кӧвӧҫсе .....	251
Тавар илсе-ши, тетӧп, йӧн хакпа .....	252
Шурӧ кӧна шурӧ хӧва ҫулҫи .....	253
Ыр сӧмахпа ӧссех пырать вӧй-хал .....	254
Мӧн-ма пӧшӧрханатӧн пустуях .....	255
Ют ҫӧршывра эс пулнӧ, Мускавра .....	256
Ай кураймаҫсӧ эпӧ ҫӧкленсен .....	257
Ан вӧрҫӧр чӧн сӧмахшӧн хӧрушла .....	258
Ан ҫут эс ҫурта Сар хӧвел тухнӧ чух .....	259
Ан макӧр, таванӧм, – куҫу пӧсӧлать .....	260

Анне каланийё килет асама .....	261
Турра та җәмәл мар пире савма .....	262
Мёнле тёнче ку?! – йәлт аптрамалла .....	263
Кёр кунё! Акә, үкрё хысама .....	264
Каллех? Каллех, унчченхиллех, тёнче .....	265
Йәлтах түлевлө тёнчере, эй-эй .....	266
Мала анчах, мала! Таса вәрса .....	267
Тавах турра – шавать-ха ерипе .....	268
Тёнче – Багдад пасарё темелле .....	269
Җәрме пуян вәрахән ватәлать .....	270
Паллах, сана сунмастап эп кётрет .....	271
Элле каллех! Историн аташса .....	272
Тепёр хут суралаймастап .....	273
Сан пёр төллев җак ёмёрте .....	274
Каҗ пулчө те – чинлә сынсем .....	275
Тавәру – җёнтерет вилөме .....	276
Хуралҗасәр патша иккен илеч .....	277
Епле чее хәшпәрисем тата .....	278
Вылямалли тесеччө ылтәна .....	279
Тёнче мыскарине кәшт хәнәх та .....	280
Усал сәмах кёрет сәмах шутне .....	281
Җырта-җырта пәрахнә улмана .....	282
Җыләхлине – вәри җавра җатма .....	283
Пурнаҗамра җатма сук йывәр чух .....	284
Йәпәлтатас йәлә-йёркесене .....	285
Кам әнлантарө чун мән иккенне .....	286
Ялан ан чав эс чөрө җәлкуса .....	287
Хура пустав хөвел пайәркине .....	288
Пурнашән пуль виҗ ёмёр хәшәсем .....	289
Ултавҗасем ёләкренех чысра .....	290
Кәштах пулсан та төпренет чөре .....	291
Мән чухлө илнө пулнә, җавән чуль .....	292
Епле?! – төлөнет мана виләм сунанё .....	293
Шура пүсле, пәлисле чөркесе вырттарар-и .....	294
Текех ан каләрсамәр, тетесем .....	295
Ах, лавр кәшәлө – асанлү .....	296
Асаттесен вәхәтөнчех .....	297
Пүртре те тексөмлөнчө, тәвәрланчө .....	298

Сунсе пыракан хевеле ана́сран .....	299
Каллех эп сапáнсассáн кётесе .....	300
Поэт, поэт! Синкер вла́с умёнче .....	301
Сáлкус сине кам хунá йывáр чул .....	302
Чи кевéс чу́нлá халáх кам тесен .....	303
Ытлаши́и юратма́р-и эпé сана .....	304
Сар савáна́с сул иртнё́сем сунсе .....	305
Эпир сáк те́нчене ме́скерше́н килне́ .....	306
Сын вы́рáнне эс йышáнатáн тейён .....	307
Мухтавлá Хёвелтухáс ывáлэ, Омар Хайям .....	308
Тавралáхам тытáть-ха тáптáма .....	309
Ахах пёрчине хутáм сута́ сине .....	310
Уй-уяв! Кётсе илтём сана эп аран .....	311
Туре пек сүт те́нче те йáнáшáть .....	312
Эп савáнса, пёр чéптём вéчэхýсёр .....	313
Йёрсе суралнá чух эп сáк ви́сесёр .....	314
Туссене тупáссэ те́ссэ сáмрáк чух .....	315
Тархасшáн калáрсамáрччэ манна .....	316
Аста ёмёрлэ́хе тесе шу́тланá .....	317
Сенкер шáрса сүмне сенкер ахах .....	318
Мана курсан э́рнипелех пёр йёксёк .....	319
Ма хáрас вилёмрен .....	320
Пёр сы́лáхлá тее́ссэ ухмаха .....	321
Хутла пёлен сýнна сума сáвас .....	322
Сур килчэ́ те кёркунне́пе кая́ть .....	323
Чун ху́шшинче йáл илне́ чун-чёремён .....	324
Тумхáхлá су́лла сýресе эп ёшентём .....	325
Паян – пурне те ё́ненетёп .....	326
Камран килет, мёнрен? – шу́тлан, минрен .....	327
Сут уйáх айёнче хура вáрман .....	328
Кашнийён хайён хакё: вилёме .....	329
Ан калас, ан пайла хáвна сёс тивекен телейне .....	330
Гегель пек áслá пулсан та ан хёсёрле эс чунна .....	331
Вёсёвё пур пек, кайáкё хай сук .....	332
Кáмрáкланатъ шап-шур сурта сиппи .....	333
Такáнсан та ан ылхан эс, уксáлла илмен куна .....	334

*Николай Исмуков*

**О ТРАГИЧЕСКОМ СМЫСЛЕ БЫТИЯ**

*Избранные*

Том четвертый

Редактор *В. Кервен*  
Художественный редактор *А. Кокель*  
Компьютерная верстка *Л. Богатеевой*  
Корректор *М. Злобина*

Подписано в печать 17.10.2006. Бумага офсетная.  
Формат 84x108 <sup>1</sup>/<sub>32</sub>. Гарнитура «Таймс». Печать офсетная.  
Усл.-печ. л. 17,0. Тираж 500 экз. Заказ № 141. Цена свободная.

Отпечатано с готового оригинал-макета.  
Издательство «Новое время».  
428034, г.Чебоксары, ул.М.Павлова, 50/1.







